

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Фінансова надійність страхової компанії

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студента Масло Ярослава Вікторовича

група: Фдн -81о

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис)

Я.В. Масло

Керівник: д.е.н., проф.

(підпис)

І.В. Басанцов

Суми 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«28» січня 2022 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студенту групи Фдн -81о центру ЦЗДВН
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Масло Ярославу Вікторовичу

Тема роботи: «Фінансова надійність страхової компанії»

Затверджено наказом по СумДУ № 0420-VI від «06» червня 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «13» червня 2022 р.

Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база регулювання страхової діяльності (закони України, постанови та розпорядження КМУ); інформація з офіційних сайтів фінансових регуляторів, Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України тощо; методичні та статистичні матеріали; матеріали підручників і періодичних видань; планові та звітні показники фінансово-господарської діяльності; матеріали бухгалтерської та поточної звітності Приватного акціонерного товариства «Українська пожежно-страхова компанія» (2019-2020 рр.)

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

1. Визначення фінансової надійності та стійкості страхової компанії;
2. Дослідження параметрів фінансової надійності для ефективного управління страховою компанією;
3. Аналіз фінансової стійкості та надійності на прикладі Приватного акціонерного товариства «Українська пожежно-страхова компанія».

Дата видачі завдання: «31» січня 2022 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: _____ І.В. Басанцов
(підпис)

Завдання прийнято до виконання «31» січня 2022 р. _____ Я.В. Масло
(підпис)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:
Фінансова надійність страхової компанії
Студент Масло Ярослав Вікторович

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Прагнення нашої країни відповідати сучасним світовим тенденціям розвитку економіки спричиняє необхідність ґрунтовного та системного аналізу критеріїв забезпечення фінансової надійності та стійкості підприємств страхової галузі. Тому обрана тема кваліфікаційної роботи має важливе науково-практичне значення.

Об’єкт дослідження – сукупність фінансово-економічних відносин, що виникають між страхувальником та страховиком під час надання страхових послуг.

Предмет дослідження – особливості управління фінансовою надійністю страхової компанії (СК).

Методи дослідження – спостереження, узагальнення, функціональний, порівняльний та статистичний аналіз, синтез, дедукція та індукція.

Основний результат роботи. У вступі обґрунтована актуальність теми, визначена мета роботи та задачі, що вирішуються. У першому розділі узагальнено матеріали предметної області досліджень – фінансової надійності та стійкості СК. У другому розділі досліджено параметри ефективного управління фінансовою надійністю СК. У третьому розділі проведено аналіз фінансової стійкості та надійності на прикладі ПАТ «Українська пожежно-страхова компанія».

У процесі написання кваліфікаційної роботи використовувались нормативно-правові акти, монографії та наукові статті, методичні та статистичні матеріали, а також електронні джерела.

Ключові слова: страхова компанія, власний капітал, фінансова надійність, фінансова стійкість, страхові ризики, страховий портфель.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 73 сторінках, список використаних джерел містить 46 найменувань. Робота містить 2 таблиці, 10 рисунків, 6 формул, а також 5 додатків.

Рік захисту роботи – 2022.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1 ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	9
1.1 Поняття та зміст фінансової надійності та стійкості компанії	9
1.2 Нормативно-правове регулювання страхової діяльності, оподаткування і управління ризиками	14
1.3 Критерії забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.....	16
2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СТРАХОВОЮ КОМПАНІЄЮ	22
2.1 Фінансове забезпечення страхових зобов'язань.....	22
2.2 Види страхових резервів та методи обчислення страхової премії	24
2.3 Підходи до управління фінансовою надійністю страхової компанії.....	28
3 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА НАДІЙНОСТІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ПОЖЕЖНО-СТРАХОВА КОМПАНІЯ»	31
3.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Українська пожежно-страхова компанія»	31
3.2 Сумське обласне управління в структурі ПрАТ «УПСК»	36
3.3 Аналіз фінансової стійкості, проблем і перспектив ПрАТ «УПСК».....	41
ВИСНОВКИ.....	49
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	53
ДОДАТОК А Перелік ліцензій, виданих Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, ПрАТ«УПСК»	58
ДОДАТОК Б Баланс(звіт про фінансовий стан) ПрАТ«УПСК» станом на 31.12.20 р..	64
ДОДАТОК В Баланс (звіт про фінансовий стан) станом на 31.12.2020 р. По Сумському управлінню ПрАТ «УПСК».....	67

ДОДАТОК Г Приватне акціонерне товариство «Українська пожежно-страхова компанія» Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) за 2020 рік 70

ДОДАТОК Д Приватне акціонерне товариство «Українська пожежно-страхова компанія» Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2020 рік..... 72

ВСТУП

Актуальність теми.

До останнього часу спостерігався бурхливий розвиток ринку страхових послуг, що у свою чергу, давало значний поштовх зростанню економіки країни. Однак слід зазначити, що останніми місяцями у зв'язку із військовою агресією російської федерації та введенням воєнного стану у нашій державі ця тенденція кардинально змінилася у гіршу сторону і страховий ринок як і більшість секторів економіки втратив темпи зростання.

Але прагнення нашої країни відповідати сучасним світовим тенденціям все ж спричиняє необхідність ґрунтовного та системного аналізу критеріїв забезпечення фінансової надійності та стійкості підприємств страхової галузі.

Під час своєї діяльності страховик формує страховий фонд за рахунок страхових внесків, кошти якого у разі настання страхових випадків спрямовуються на страхові виплати, тобто страхова компанія частково або повністю повертає кошти страхувальнику (покриває понесені ним збитки). Відповідно страховик є лише посередником під відповідальністю якого знаходяться великі суми коштів, що мають цільове призначення. Тому дуже важливим є питання забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховика, так як від рівня фінансової стійкості безпосередньо залежить можливість виконання взятих страховою компанією зобов'язань.

Фінансову стійкість страхової компанії потрібно аналізувати із урахуванням взаємозв'язку різних параметрів. В залежності від строку страхування, особливе значення має поточне фінансове становище страховика або результати його діяльності на перспективу. У певній мірі контроль над діяльністю страхових компаній здійснює держава (видача ліцензій, контроль за платоспроможністю, інвестуванням страхових резервів тощо). Але з іншого боку страхувальник сам повинен переконатися у фінансовій спроможності свого майбутнього страховика. Інформація, необхідна для визначення фінансового становища будь-якого підприємства, міститься у його фінансовій звітності, склад якої визначається у

відповідності із чинним законодавством. На основі проведеного аналізу даних фінансової звітності страховика можна оцінити поточний фінансовий стан компанії; перспективи та темпи її розвитку; наявність фінансових засобів а також ефективність їх використання.

У свою чергу, знання з фінансового забезпечення страхових зобов'язань потрібні як безпосередньо працівникам страхового бізнесу, так і фахівцям податкових та регуляторних органів, які взаємодіють із страховиками, а також всім потенційним страхувальникам для розуміння того, за рахунок яких фінансових ресурсів страховики виконують свої зобов'язання.

Усі перелічені чинники свідчать про актуальність теми кваліфікаційної роботи та її науково-практичне значення.

Мета роботи – вивчення теоретичних засад визначення фінансової надійності та стійкості страховика і формулювання підходів до ефективного управління фінансовою надійністю страхової компанії.

Завдання дослідження:

- дослідити поняття, зміст та складові елементи фінансової надійності страховика;
- узагальнити законодавчу базу регулювання страхової діяльності, її оподаткування та управління ризиками;
- систематизувати критерії забезпечення фінансової стійкості страхової компанії;
- проаналізувати джерела фінансового забезпечення страхових зобов'язань та страхових резервів;
- уточнити методи обчислення страхової премії;
- визначити види страхових резервів;
- визначити підходи до управління фінансовою надійністю страхової компанії;
- ознайомитись з характеристиками фінансово-господарської діяльності Приватного акціонерного товариства «Українська пожежно-страхова компанія» та Сумського обласного управління в структурі ПрАТ «УПСК»;

- провести аналіз фінансової стійкості та надійності ПрАТ «УПСК», окреслити проблеми діяльності Товариства та надати пропозиції щодо розвитку страховика.

Об'єкт дослідження – сукупність фінансово-економічних відносин, що виникають між страхувальником та страховиком під час надання страхових послуг.

Предмет дослідження – особливості управління фінансовою надійністю страхової компанії.

Методи дослідження – у роботі було застосовано спостереження, узагальнення, функціональний, порівняльний та статистичний аналіз, синтез, дедукція та індукція.

Інформаційна база дослідження складається з таких джерел: нормативно-правова база регулювання страхової діяльності (закони України, постанови та розпорядження КМУ тощо); матеріали підручників, періодичних видань; методичні та статистичні матеріали; планові та звітні показники фінансово-господарської діяльності; інформація з офіційних сайтів фінансових регуляторів, Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України тощо; матеріали бухгалтерської і поточної звітності Приватного акціонерного товариства «Українська пожежно-страхова компанія» (2019-2020 рр.).

У першому розділі проаналізовано та узагальнено матеріали предметної області досліджень – фінансової надійності та стійкості СК. У другому розділі досліджено параметри ефективного управління фінансовою надійністю СК. У третьому розділі проведено аналіз фінансової стійкості та надійності на прикладі ПрАТ «Українська пожежно-страхова компанія».

У процесі написання кваліфікаційної роботи використовувались нормативно-правові акти, монографії та наукові статті, методичні та статистичні матеріали, а також електронні джерела.

1 ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Поняття та зміст фінансової надійності та стійкості компанії

В умовах сучасних реалій страхування є досить актуальним та важливим видом економічної діяльності, Але цей вид бізнесу має деякі особливості, тому що на відміну від промислових підприємств страхова компанія бере від страхувальника гроші в обмін на послугу, що забезпечується страховим захистом у вигляді майбутніх страхових виплат для тих страхувальників, що понесли збитки і тому потребують фінансової підтримки. Така особливість вимагає певних гарантій стосовно здатності СК виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. Одним з таких параметрів є фінансова надійність страховика., яка характеризується наступними критеріями:

- розміром власного капіталу;
- величиною страхових резервів;
- коректністю тарифних ставок;
- перестраховальницькими операціями.
- ефективністю розміщення страхових резервів;
- збалансованістю страхового портфеля;

Аналізуючи наукову літературу можна зробити висновок про те, що поняття «фінансова стійкість» та «фінансова надійність» різними науковцями трактуються по-різному в залежності від змісту, який вони в це формулювання вкладають. Так у першоджерелі [1] під фінансовою надійністю розуміється «спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестраховування у випадку впливу несприятливих чинників. Тому стійка фінансова надійність страхових операцій дає змогу СК виконати усі свої зобов'язання за будь-яких обставин».

Стосовно поняття фінансової стійкості то його зміст у роботі [2] трактується як «забезпеченість коштами для підтримки діяльності організації протягом

певного періоду часу з можливістю обслуговування кредитів і позик та випуску продукції».

У нормативно-правових актах визначено загальні вимоги до державного регулювання ринку фінпослуг [3-7]. Там також є вимоги до власних коштів СК, що формуються з вкладів засновників та прибутку. Так статутний капітал утворюється із суми номінальної вартості розміщених акцій компанії, а порядок його формування регулюється чинним законодавством та статутними документами. Основними вимогами до українських страхових компаній є наявність мінімального розміру статутного капіталу – еквівалент 1,5 млн. євро для СК, що займаються страхуванням життя та 1 млн. євро – для страхових компаній з іншими видами страхування [3]. Варто відмітити, що 100 % статутного капіталу повинно бути внесено тільки у грошовій формі, тобто бути ліквідними коштами (для виконання СК своїх зобов'язань перед страхувальниками у випадку нестачі страхових резервів).

Страхова компанія у процесі своєї діяльності повинна мати не тільки статутний капітал, але й значні власні кошти, які є вільними від будь-яких зобов'язань. Такими коштами є вільні резерви та гарантійний фонд. До гарантійного фонду СК відносяться спеціальні, резервні фонди та сума нерозподіленого прибутку. Під вільними резервами розуміється частка власних коштів, яка резервується для гарантування фінансової надійності.

Відмітимо, що фінансова надійність також залежить від коректного розрахунку тарифних ставок, що являють собою ціну за страхову послугу. Такий розрахунок виконується із врахуванням збитковості страхової суми. Страховою компанією розраховується тарифна ставка на основі аналізу статистичних даних за декілька років та виходячи з обсягу і рівномірності розподілу ризику, а також частоти настання страхових випадків. Але об'єктивні виміри не завжди доступні страховику. У такому випадку береться вірогідність настання подій і виникнення можливих збитків. За добровільними видами страхування страхові тарифи самостійно розраховуються та затверджуються СК в уповноваженому органі зі страхової діяльності. Також до базових тарифів є різноманітна система знижок. В Україні на деякі види страхування останнім часом спостерігаються демпінгові тенденції та необґрунтовано низькі ціни. Але відхилення страхового тарифу від

об'єктивно обґрунтованої ціни може призвести до зменшення фінансової надійності СК та як наслідок, невиконання нею своїх зобов'язань перед страхувальником.

До критеріїв фінансової надійності також відноситься достатність страхових резервів, що характеризують обсяг страхових зобов'язань відповідно укладених договорів страхування. Варто зазначити, що «...розмір страхових резервів повинен бути адекватним до прийнятих страхових зобов'язань. Виконання страхових зобов'язань має здійснюватися за рахунок коштів страхових резервів, а їх достатність повинна бути обумовлена правильно визначеною тарифною ставкою. Акумуляовані у страхові резерви премії перебувають певний термін часу у розпорядженні СК і можуть бути інвестовані з метою отримання додаткового доходу. Проте тимчасово вільні кошти страхових резервів, інвестовані страховиком, підлягають регулюванню з боку держави, тому що вони є коштами страхувальників і повинні бути повернуті при настанні страхового випадку. Активи страховика, сформовані за рахунок страхових резервів, є гарантією виконання його зобов'язань та повинні розміщуватися з метою забезпечення ліквідності, диверсифікації, надійності та прибутковості. Такі вимоги дають змогу забезпечити своєчасні і в повному обсязі страхові виплати. Крім того, при розміщенні тимчасово вільних коштів страхових резервів необхідно враховувати характер розподілу ризику; термін страхування; обсяг акумуляованих коштів; необхідність у інвестиційному доході» [8].

Фінансовим інструментом для характеристики параметру фінансової надійності також є перестраховування. Висока вартість об'єктів, що можуть бути застраховані, та незбалансований страховий портфель можуть оказувати негативний вплив на фінансову надійність. Однак при перестраховуванні СК, приймаючи на себе крупний ризик, не тільки передає його частку перестраховику, а й несе перед страхувальником повну відповідальність. Тому страховик має правильно визначити розмір власних зобов'язань, адже якщо їх розмір буде надто великим, то при настанні страхового випадку у СК може виявитися недостатньо коштів для покриття страхових збитків.

З метою захисту виконання зобов'язань СК «...Законом України «Про страхування» передбачається в обов'язковому порядку укладання угоди

перестраховання у випадку, коли страхова сума за окремою угодою страхування перевищує 10 відсотків суми сплаченого статутного фонду і сформованих вільних резервів та страхових резервів» [3]. Якщо СК беруть на себе страхові зобов'язання, що перевищують можливість їх виконання тільки за рахунок власних коштів, то у такому випадку вони мають застрахувати ризик виконання цих зобов'язань у перестраховиків. «Дотримання страховиком перелічених критеріїв фінансової надійності є гарантією для страхувальників, які в обмін на сплачені гроші отримують від страховика запевнення щодо страхового захисту. Фінансова надійність страховика тісно пов'язана з його тарифною, фінансовою, інвестиційною і перестраховальною політикою» [9].

Фінансова надійність характеризується певними ознаками (рис. 1.1.) [10].

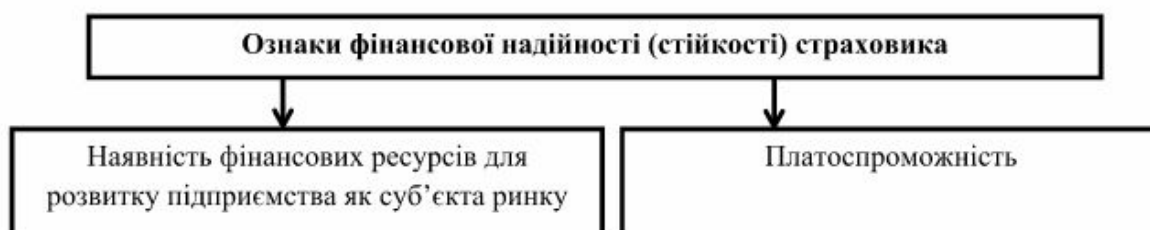

Рисунок 1.1 – Ознаки фінансової стійкості страхової компанії [10].

Фінансова надійність забезпечується наступними чинниками (рис. 1.2) [10].

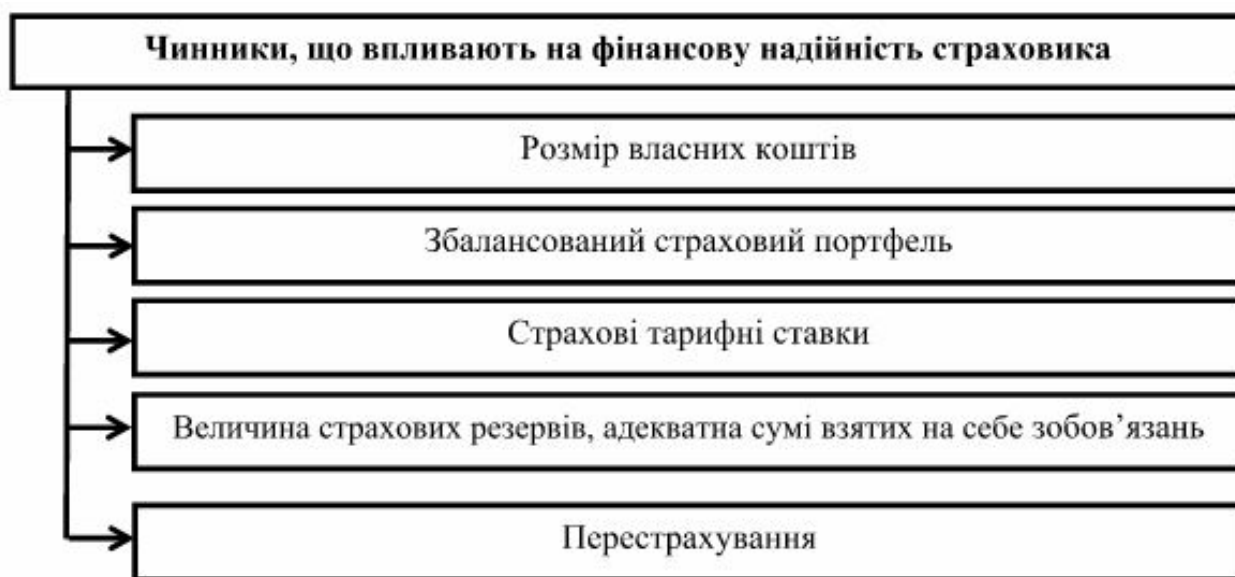

Рисунок 1.2 – Чинники, впливаючи на фінансову надійність СК [10].

Під платоспроможністю розуміється здатність СК виконувати свої зобов'язання, а саме:

- зовнішні – це зобов'язання перед іншими суб'єктами страхового ринку (бюджетом, фінансовими установами, перестраховиками, страхувальниками тощо);
- внутрішні – це зобов'язання перед засновниками, іншими філіями та співробітниками.

«Головною складовою зовнішніх зобов'язань є страхові зобов'язання, що забезпечуються за рахунок двох основних джерел – страхових резервів, що мають бути адекватними взятим зобов'язанням, і власних вільних коштів. Аналізуючи досвід закордонних страховиків, можна зробити висновок, що СК можна вважати платоспроможною у тому випадку, коли власні кошти перевищують зовнішні зобов'язання» [11].

Власними коштами страхової компанії вважаються статутний капітал, резерви, що не пов'язані із зобов'язаннями, вільні резерви, сформовані за рахунок прибутку та нерозподілений прибуток (рис. 1.3) [10]. Власні кошти СК формують маржу платоспроможності.

Рисунок 1.3 – Джерела коштів СК [10].

Платоспроможність СК повинна бути підтримана стабільним страховим портфелем за рахунок підписання великої кількості договорів з найбільшим розміром відповідальності по кожному ризику.

У СК страховий портфель формується із урахуванням сукупної страхової суми; прийнятих на страхування ризиків та очікуваною ймовірністю їх настання; кількістю укладених та чинних страхових договорів; а також кількістю застрахованих об'єктів; строком дії договорів тощо [12].

Також додатковими чинниками фінансової стійкості є спеціальні гарантійні фонди. Вони створюються для забезпечення безумовності страхових виплат страхувальникам при настанні страхового випадку. Так Законом України «Про страхування» передбачено, що для додаткового забезпечення страхових зобов'язань СК можуть створювати Фонд страхових гарантій, який є юридичною особою. Джерелами фінансування цього Фонду є добровільні внески від СК страхових платежів, а також доходи від розміщення цих коштів. Сума відрахувань до Фонду і порядок використання його коштів встановлюються страховиками, виймають у ньому участь. Кабмін України може приймати рішення про створення фондів страхових гарантій згідно напрямків страхування.[13].

1.2 Нормативно-правове регулювання страхової діяльності, оподаткування і управління ризиками

Функції страхування наступні:

- 1) створення спеціалізованого страхового фонду шляхом акумулювання коштів як плати за ризики, що приймають на себе СК;
- 2) попередження страхової події та зменшення суми збитків від стихійних лих і нещасних випадків;
- 3) відшкодування збитків страхувальникам [14].

У сфері страхування регулююча функція держави може мати різні форми: прийняття нормативно-правових актів, які регламентують страхову діяльність; встановлення видів обов'язкового страхування; визначення податкової політики;

надання пільг СК; застосування правового механізму, що забезпечує нагляд за функціонуванням СК.

Правове регулювання сфери страхових послуг здійснюється на основі Конституції України, законів, постановами ВР України, указів Президента України, інструкції та наказів різних міністерств та відомств, законодавчими актами профільного органу, який виконує нагляд за страховою діяльністю - Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Основні принципи здійснення страхової діяльності містяться у Господарському кодексі України, а загальні аспекти регулювання страхового ринку характеризуються різними Кодексами України (податковим, бюджетним, цивільним тощо); Законами України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»; «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» тощо. А деталізація законодавчих норм сфери страхування вже міститься у нормативних актах міністерств та відомств. Так, податки, що сплачуються СК, визначається Податковим кодексом України, а вже порядок їх сплати – відповідними наказами, інструкціями Мінфіна України, Міністерства доходів і зборів України тощо.

«Система заходів прямого державного регулювання – нагляду за страховою діяльністю включає: реєстрацію страхових компаній; видачу ліцензій на проведення певних видів страхування; здійснення контролю за діяльністю страховиків та їх об'єднань» [15].

Страхова діяльність здійснюється згідно Ліцензійних умов, розроблених у відповідності із вимогами ЗУ «Про страхування», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», та інших нормативних актів, що регламентують страхову діяльність.

Згідно п. 141.1.1 ПКУ встановлюються такі ставки податку на прибуток:

- для податку на прибуток - 18 %;
- для податку на дохід - 3 % від страхових платежів, внесків, премій, нарахованих відповідно договорів страхування і перестраховування.

Нарахований СК податок на дохід за договорами страхування за ставкою 3% є різницею, що зменшує фінансовий результат до оподаткування (ФРДО) такої СК.

«Основними ризиками у діяльності СК є діловий ризик, пов'язаний із макроекономічними змінами, зокрема змінами структури попиту на продукцію а також ринковий ризик, пов'язаний з можливими змінами ситуації на товарному і фінансових ринках» [16]. Головними заходами щодо зменшення таких ризиків є виготовлення продукції після підтвердження її оплати та акредитиву.

Діяльність СК напряму залежить від використання сучасного обладнання, збільшення податків та нарахувань, покращення економічного стану у країні, збільшення ціни на матеріальні ресурси та сировину. Усі ці фактори безпосередньо впливають на ціну страхових послуг, що надає страхова компанія. Як і всі підприємства, СК схильна до ризиків грошових потоків, тому що під час реалізації страхових послуг і здійсненні господарської діяльності у СК виникає необхідність в управлінні і збалансуванні грошових потоків для забезпечення фінансової рівноваги емітента.

1.3 Критерії забезпечення фінансової стійкості страхової компанії

У науковій літературі не існує чітко визначеного поняття фінансової стійкості СК, тому відповідно науковці по різному тлумачать це поняття. Найбільш вичерпним можна вважати наступне: «Фінансова стійкість страхової компанії – це комплекс дій фінансового, інвестиційного та організаційного характеру, спрямованих на постійну підтримку балансу між витратами і зобов'язаннями страховика та фінансовими ресурсами, необхідними для їх покриття або виконання, в результаті чого досягається ефективний розвиток страхової компанії незважаючи на зміну зовнішніх та внутрішніх факторів функціонування економіки» [2].

В залежності від характеру діяльності СК її фінансову стійкість можна оцінювати з різних позицій, а саме:

– згідно вимог, що ставляться до СК як до суб'єктів фінансового ринку.

– як юридичної особи, яка надає страхові послуги;

Перший критерій полягає у ефективному співвідношенні позикового та власного капіталу в структурі фінансових ресурсів СК, що здатне забезпечити відповідний рівень ліквідності та платоспроможності. Другий - полягає у побудові такої структури фінансових ресурсів СК, яка була би здатна забезпечити належне співвідношення нормативного і фактичного запасів платоспроможності, статутного капіталу та необхідних резервів а також відповідність іншим вимогам законодавства для цього виду фінансової діяльності.

На сучасному етапі страхування «з одного боку є засобом забезпечення добробуту населення та є захистом юридичних осіб від настання можливих ризиків, а з іншого – комерційною діяльністю, мета якої складається в отриманні прибутку шляхом розміщення тимчасово вільних коштів» [17].

Аналізуючи статистичну звітність щодо кількості вітчизняних страхових компаній [18], можна дійти висновку, що протягом останнього десятиліття спостерігається істотне зменшення (майже у 2 рази) кількості СК на страховому ринку України (рис. 1.4), що пов'язано з постійними перетурбаціями в економіці країни в цілому, а відповідно і на ринку страхових послуг.

Менеджмент страхових компаній вимушений постійно приділяти особливу увагу підтримці високого рівня фінансової стійкості підприємства для забезпечення стабільної діяльності компанії та її сталому розвитку у майбутньому.

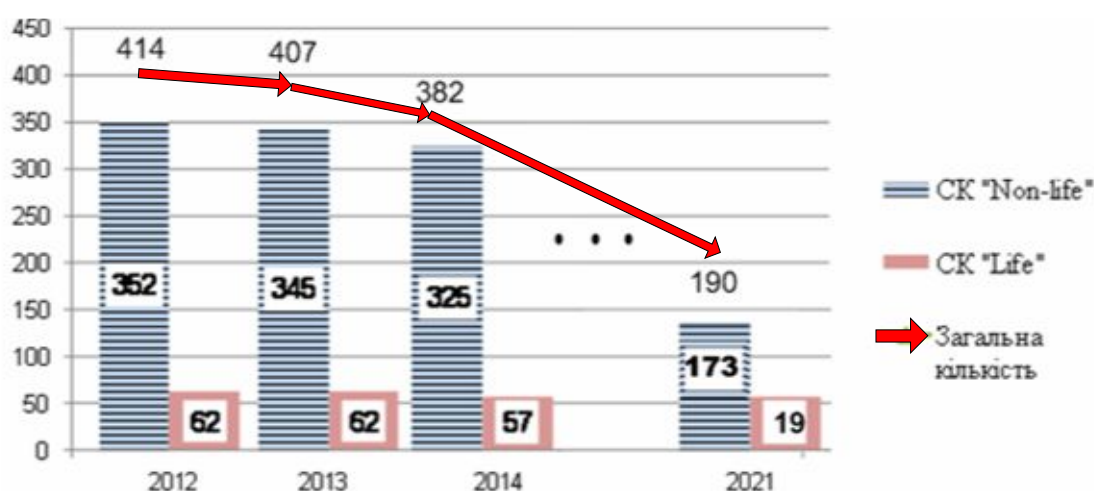

Рисунок 1.4 – Динаміка кількості СК на страховому ринку протягом 2012-2021 років .[авторська розробка]

У діяльності СК важливими фінансовими чинниками являються страхові премії та страхові виплати. Наприклад, рівень валових страхових виплат в 2020 р у порівнянні з 2014 р. збільшився на 13,6 в.п. та становив 32,5% (рис. 1.5.).

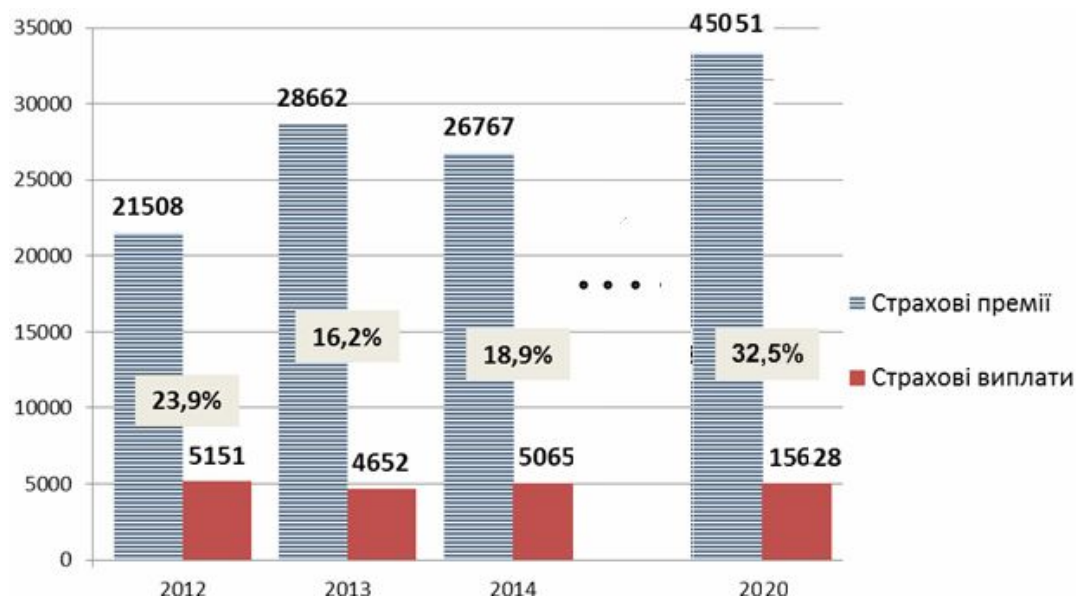

Рисунок 1.5 – Динаміка валових страхових премій та виплат (млн. грн.) протягом 2012-2020 рр. [авторська розробка]

Підвищення рівня валових страхових виплат в I кварталі 2020 р. безпосередньо пов'язане із збільшенням надходжень валових страхових виплат і валових страхових платежів. Зростання рівню валових страхових виплат спостерігається: по наступним видам: «автостраховання (збільшення валових страхових виплат на 165,9млн. грн. (10,2%)), медичне страхування (безперервне страхування здоров'я (збільшення валових страхових виплат на 119,6млн. грн. (18,4%)), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових виплат на 94,5 млн. грн. (2 рази))» [19].

Менеджмент страхової компанії має прагнути досягти якомога нижчого рівня страхових виплат, що в свою чергу являється важливим фактором впливу на фінансову стійкість страхової компанії.

На фінансову стійкість СК впливає ряд факторів, що мають як внутрішнє джерело походження, так і зовнішнє. Страхова компанія не може бути стійкою до усіх факторів, тому рівень її фінансової стійкості залежить від числа факторів до

яких вона є стійкою. На рис. 1.6. наведено фактори, які впливають на фінансову стійкість СК.

До зовнішніх факторів належать соціальні, економічні, психологічні та екологічні фактори [8].. Вважаємо, що до перерахованих факторів доцільно було б додати ще політичні, оскільки вони також певним чином можуть вплинути на діяльність СК, тому що при нестабільній політичній та в умовах дії воєнного стану в країні може суттєво погіршитися інвестиційна активність, що призведе до гальмування розвитку страхових компаній.

Рисунок 1.6 – Фактори, які впливають на фінансову стійкість СК [8]

Внутрішніми факторами є: інвестиційна політика, збалансованість страхового портфелю, стратегія розподілу прибутку, тарифна політика, розмір власного капіталу, організаційна структура підприємства, склад та фінансова стійкість засновників СК та інші.

Слід констатувати, що у процесі діяльності СК не може врахувати всі перелічені фактори, тому її фінансова стійкість буде напряму залежати від переліку врахованих факторів.. Саме управління внутрішніми факторами є пріоритетним напрямком для СК, тому що страхова компанія практично не може контролювати зовнішні фактори та дуже складно ефективно їм протистояти.

Переважна кількість науковців виділяє однакові критерії для забезпечення фінансової стійкості СК, «до яких відноситься: збалансованість страхового портфелю та оптимальна тарифна політика; достатній розмір страхових резервів для здійснення майбутніх виплат і достатній розмір власного капіталу; наявність безпечної та дієвої програми перестраховування; оптимальна програма розміщення страхових резервів та інші.

Забезпечення фінансової стійкості СК « можливе лише за умови постійного і детального контролю діяльності страховика та своєчасного реагування керівництва компанії на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах» [20].

Наведемо головні критерії забезпечення фінансової стійкості СК.

Вартість страхових послуг. При її коректному розрахунку забезпечується фінансова стійкість СК.

Власний капітал. Цей параметр для СК є гарантією збереження її фінансової стійкості організації, адже він забезпечує виконання СК своїх зобов'язань в умовах недостатньої кількості страхових премій і прибутків від інвестиційної діяльності. Подібна ситуація може скластися при існуванні ризиків одного типу або в результаті настання певних форс мажорних ситуацій.

Страховий тариф. Він забезпечує баланс між доходами і витратами СК, оскільки тарифна ставка містить всі необхідні фонди і резерви для здійснення страхових операцій. Завищення страхового тарифу може викликати зменшення попиту на певний страховий продукт, і як наслідок призвести до втрати конкурентоспроможних позицій СК на ринку. В умовах демпінгу страхових тарифів їх зниження відбувається через зменшення складової страхового тарифу, що йде на формування страхових резервів. Подібна позиція може призвести до неплатоспроможності, а згодом і до банкрутства СК.

Страховий портфель. Його збалансоване формування необхідно для отримання максимального розміру прибутку при мінімальному ризику. Диверсифікований страховий портфель дозволяє знизити ризик неплатоспроможності не знижуючи очікуваної доходності.

Менеджмент СК при управлінні страховим портфелем, повинен «..постійно аналізувати і корегувати співвідношення між напрямками страхування, страховими сумами та рівнями ризику об'єктів в розрізі діючих та новоукладених страхових

договорів. Саме за рахунок виконання вищезазначених принципів СК максимізує прибуток за умови ризикового характеру власної діяльності» [21].

Механізм перестраховування. Перестраховування враховує вартість об'єкта страхування, коливання результатів діяльності СК, незбалансованість страхового портфелю для передачі частини ризику партнеру.

Перестраховування при забезпеченні фінансової стійкості СК::

– дає можливість СК регулювати співвідношення між власним та залученим капіталом без відмови від договорів страхування.

– дозволяє сформувати збалансований страховий портфель;

– сприяє збільшенню можливостей при укладанні договорів страхування з великими страховими сумами;

– дозволяє скоротити ризик виникнення збитків при страхових операціях;

СК, що перестраховує біля 100 % прийнятого ризику, залишаючи при цьому мінімальне власне утримання навряд заслуговує довіру з боку клієнтів. СК формує різноманітні страхові резерви, виходячи з особливостей ризиків, які підлягають страхуванню. Достатність страхових резервів для здійснення майбутніх виплат являється важливим елементом забезпечення високого рівня фінансової стійкості СК. Найвищий рівень фінансової стійкості досягається при перегляді політики формування страхових резервів хоча б раз на рік.

«Страхові компанії є потужним інвестиційним інститутом за рахунок накопичення значних фінансових ресурсів. Період між можливим здійсненням страхової виплати та сплатою страхувальником страхової премії дає можливість страховику ефективно інвестувати акумульовані кошти для отримання додаткового прибутку. Успішна інвестиційна політика страхової компанії позитивно впливає на якість надаваних послуг, дозволяє зменшити вартість страхових послуг та дає можливість для розвитку страхової компанії» [22].

Керівництво страхової компанії зобов'язано постійно моніторити причини та наслідки негативних явищ в економіці, формуючи на основі аналізу зібраної інформації коротко та довгостроковий комплекс антикризових заходів. Такій підхід надасть СК можливість зробити низку дієвих превентивних заходів на ранніх стадіях дестабілізації ринків фінансових послуг, що в свою чергу надасть можливість вийти з кризи з мінімальними втратами.

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СТРАХОВОЮ КОМПАНІЄЮ

2.1 Фінансове забезпечення страхових зобов'язань

Міжнародний досвід розрахунку розміру страхових резервів свідчить про те, що вони формуються за рахунок страхових премій з урахуванням терміну дії договору та видів страхування.. Методика розрахунку страхових резервів визначається в залежності від виду та строку дії договору страхування..

При процедурі страхування спочатку здійснюється внесення страхової премії, а вже потім через деякий час надаються страхові послуги у вигляді виплати страхової суми і страхового відшкодування. Терміни надходження страхових премій та виплат страхового відшкодування не збігаються у часі, тому СК може акумулювати значні грошові кошти у вигляді страхових резервів. Але розмір таких резервів постійно повинен бути достатнім для виконання СК своїх зобов'язань згідно умов договору.

Страхові резерви для страхуванні життя та ризикових видах страхування мають певні відмінності. При страхуванні життя формуються резерви для страхування життя. За іншими видами страхування - формуються технічні резерви.

Технічні резерви – це грошова оцінка обов'язків СК за страховими зобов'язаннями, і одночасно сума коштів, яка є гарантією виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками. Ці резерви дозволяють СК бачити загальний обсяг відповідальності за існуючими договорами страхування. Обсяг таких резервів повинен забезпечувати відшкодування всіх збитків згідно діючих договорів страхування. Технічні резерви для кожного виду страхування формуються окремо. Призначення для кожного виду технічних резервів відрізняється. Але спільним є та умова, що протягом певного періоду часу під час дії договору страхування вони є коштами не СК, а страхувальників, і тому призначені для виплати відшкодувань за договорами, які чинні на звітну дату.

При страхуванні життя формування резервів відбувається за рахунок відрахування частки страхової премії (нетто-премії) та частки інвестиційного

доходу СК від розміщення тимчасово вільних коштів. Резерви у цьому випадку повинні мати у своєму складі резерви належних виплат страхових сум та резерви довгострокових зобов'язань.

З огляду на це «...при оцінюванні надійності та фінансового стану СК; розміру статутного фонду і резервів, вільних від зобов'язань; правильно розрахованої тарифної ставки та збалансованого страхового портфеля головна увага повинна приділятися достатності страхових резервів. Останнє зумовлюється складом таких резервів і застосуванням тих чи інших методів їх обчислення» [13].

У країні ЄС «...страхові компанії, що здійснюють ризикові види страхування, формують резерви премій та резерви збитків. При цьому майже 2/3 обсягу річної премії припадає на резерв збитків і 1/3 – на резерв премій. Резерви премій являють собою резерв незароблених премій; додатковий резерв ризиків, що не минули [23]. Система технічних резервів проілюстрована на рис. 2.1.

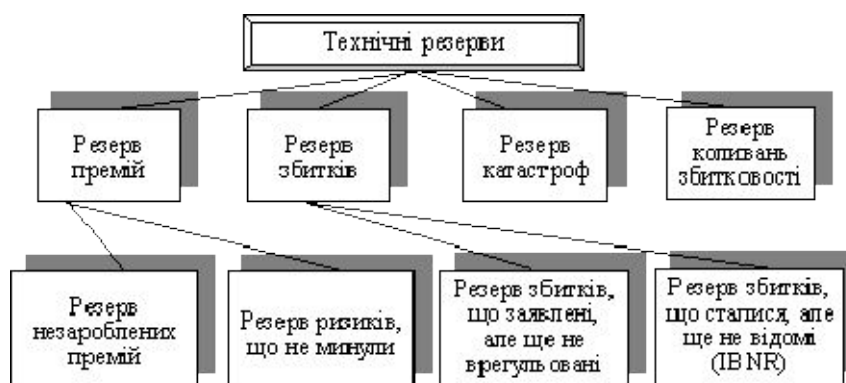

Рисунок 2.1 – Система технічних резервів, згідно директив ЄС [23].

Резерв незароблених премій складається з частки страхових премій, що поступили згідно договорів страхування (які були укладені у звітному періоді), але вони стосуються часу, що припадає на наступний звітний період. Цей резерв являє собою статтю розмежування страхових премій між суміжними звітними періодами. «Це обумовлено тим, що страхові премії, сплачуються наперед тобто авансом за весь термін дії договору страхування, який не завжди збігається зі звітним періодом. Резерв незаробленої премії – це страховий резерв, призначений для виплат страхового відшкодування в майбутньому. Отже, він являє собою витрати майбутніх періодів» [23].

Існують різні підходи для розрахунку справжнього розміру резерву незароблених премій. Але при виборі методики розрахунку необхідно враховувати наступне: рівень збалансованості страхового портфелю, термін дії договору, вид страхування, рівномірність розподілу ризику тощо. Також за укладеними договорами страхування враховується періодичність сплати премій.

2.2 Види страхових резервів та методи обчислення страхової премії

Для визначення розміру частини страхової премії, тобто резерву незаробленої премії, зарубіжні компанії використовують наступні методи [23-25]:

- метод $1/4$; $1/8$; $1/12$; $1/24$ – «паушальні» методи;
- метод $1/365$ – «pro rata temporis»;
- метод 40 %; 36 %.

Згідно методу $1/8$ припускається, що договори страхування строком на один рік, укладаються протягом кварталу і набирають чинності у середині кварталу.

Метод $1/24$ полягає у тому, що за усіма договорами страхування терміном на 1 рік, які укладаються протягом поточного місяця, вважається, що страхова премія поступає у середині місяця «..тобто заробленою страховою премією на кінець місяця вважається половина страхової премії відповідного місяця або $1/24$, а розмір резерву становить відповідно $23/24$ страхової премії. Наприкінці наступного місяця дії договору страхування, укладеного в попередньому місяці, вважається, що договір діє половину попереднього місяця і повний місяць, наприкінці якого здійснюється розрахунок резерву незароблених премій. Тому страхова премія є заробленою і дорівнює половині розміру належної страхової премії попереднього місяця і належної страхової премії місяця, наприкінці якого здійснюється розрахунок резерву. Отже, зароблена страхова премія становить $3/24$ ($1/24 + 2/24$), а резерв незароблених премій — $21/24$ ($24/24 - 3/24$) страхової премії» [23].

При методі «pro rata temporis» окремо за кожним договором страхування виконується розрахунок незаробленої премії. В цьому випадку така премія за і-м договором страхування «...визначається як добуток страхової премії та частки від

ділення строку дії договору страхування, який ще не закінчився (у днях) до всього строку дії договору страхування (у днях) за такою формулою:

$$I_{\text{ВП}} = \frac{\Pi_i (m_i - n_i)}{m_i}, \quad (2.1)$$

де Π_i – страхова премія за i -м договором страхування;

m_i – строк дії i -го договору страхування;

n_i – число днів, що минули з моменту, коли i -ий договір страхування набрав чинності до звітної дати» [23].

Тоді обчислюється сумарна величина резерву за кожним договором страхування на підставі величини незаробленої премії. Перевага цього методу полягає у можливості СК для певної дати розрахувати розмір резерву незароблених премій.

Метод 1/365 є дуже трудомістким, але він самий точний. Його застосування потребує від СК чіткої організації роботи, тому що необхідне своєчасне відображати: «...надходження страхової премії по кожному договору страхування; дати укладення договору страхування; дати, коли договір набирає чинності; дати його закінчення; строку дії договору тощо. У страховиків, що укладають велику кількість договорів, опрацювання даних без використання сучасних технічних засобів потребує багато часу й зусиль. Для швидкого обліку і опрацювання даних необхідно застосовувати системи програмного забезпечення» [23].

Не такими точними методами розрахунку незаробленої премії є метод 40% та 36%. Він ґрунтується на тому, що «...дата укладення договору страхування не має конкретного значення і вважається, що всі договори страхування укладені у середині року, тобто 1 липня. Отже, резерв незароблених премій на кінець року має відповідати половині нетто-премії. Водночас для спрощення розрахунків виконується на основі не нетто-, а брутто-премії. Проте береться до уваги, що витрати на ведення справи становлять 20 %; 28 %. Звідси половина брутто-ставки дорівнює 40 %; 36 %. Метод 40 %; 36 % придатний тоді, коли страховик здійснює масові види страхування на основі уніфікованих договорів, тобто коли договори страхування укладені на один строк, страхові премії надходять рівномірно, а компанія має надійний страховий портфель» [23].

Щоб компенсувати можливість заниження тарифу, резерв ризиків, (які ще не минули), формується як додаток до резерву незаробленої премії.

У випадку промислових аварій або настання природних катастроф (у результаті яких було завдано численних збитків застрахованим об'єктам) формується резерв катастроф для забезпечення страхових виплат, у сумах, що значно перевищують середні розміри збитків, що було взято до уваги під час розрахунку страхових тарифів. Цей резерв формується з урахуванням великомасштабних аварій та стихійних лих, від яких одночасно може постраждати велика кількість застрахованих об'єктів. Відрахування до цього резерву надходять протягом довготривалого періоду і формуються СК, якщо за діючими договорами передбачена відповідальність при настанні таких подій.

Резерв коливань збитковості дає змогу СК компенсувати перевищення своїх витрат, які пов'язані з відшкодуванням збитків, для випадків коли фактична збитковість перевищує очікуваний рівень збитковості. У разі успішної діяльності СК цей резерв наповнюється за рахунок надлишків, отриманих у результаті страхової діяльності.

Що стосується резерву збитків, то тут фіксуються суми виплат, що передбачаються для страхових випадків, які настануть до закінчення фінансового року. Підставою для формування цього резерву є забезпечення можливості відшкодувати збитки за страховими випадками у майбутньому періоді. На практиці збитки за застрахованими ризиками сплачуються СК не відразу, а через певний час. Тому визначення резерву збитку можна розділити на декілька етапів: на резерв збитків, що сталися, але ще не відомі (IBNR) та резерв збитків, що заявлені, але ще не врегульовані.

На першому етапі: СК не отримала повідомлення про настання страхового випадку і розмір збитку не визначений. На другому етапі – СК на підставі заяви страхувальника про випадок у журналі реєстрації збитків фіксує страхову суму. На наступному етапі визначається фактична сума збитку. Останній етап – це розрахунок зі страхувальником по заявленим збиткам.

Резерв збитків, що заявлені, але ще не врегульовані, «...формується для забезпечення зобов'язань, які пов'язані з урегулюванням збитків за страховими

випадками, про настання яких в обумовленому порядку було заявлено страховиківі. При цьому резерв є сумою таких елементів:

- невизначених збитків, які розраховуються в розмірі 5 % від сум надходжень страхових премій;
- заявлених, але ще не врегульованих збитків, тобто збитків, за якими ще не складений розрахунок страхового відшкодування;
- урегульованих, але ще не сплачених збитків, тобто збитків, які заявлені страхувальником і зафіксовані в регістрах обліку СК та за якими складений розрахунок страхового відшкодування, але відшкодування ще не надане» [26].

За кожною неврегульованою заявою від страхувальника визначається величина резерву збитків, що заявлені, але ще не врегульовані. Якщо збиток заявлений, але розмір збитку не встановлений, то в цьому разі для розрахунку береться максимально можлива величина збитку, що не перевищує страхової суми.

Резерв збитків, що сталися, але ще не відомі (IBNR), формується при випадках, що вже сталися, але про факт їх настання СК не було повідомлено на звітну дату, тому зобов'язання за якими будуть виконуватися у наступному звітному періоді.

Необхідно чітко зазначити, що на практиці достатнього розміру резерву збитків добитися неможливо. Важко оцінити майбутні збитки навіть за збитками, що заявлені, а тим паче за збитками, які сталися, але про них ще не відомо.

Але є види страхування, розмір збитків за якими можна точно оцінити. Наприклад, страхування майна, авто-каско. Але існують такі види страхування (страхування цивільної відповідальності, відповідальності роботодавця), які зарубіжні страховики називають «страхування з довгим хвостом». Ця назва пояснюється тим, що врегулювання збитків може тривати довгий час після закінчення договору страхування. Наслідок захворювання або нещасного випадку може виявитися через певний проміжок часу. У цьому випадку судовий розгляд може розтягтися на декілька місяців. Бувають обставини, коли страховики сплачують збитки десятирічної давності, так «...найбільш відомий приклад – збитки, яких зазнали британські та страховики інших країн у зв'язку з захворюваннями, що були викликані використанням у будівельній справі шкідливого азбесту, котрий у свій час вважався матеріалом, що не впливає на

здоров'я людини. Зауважимо, що фактичний розмір резерву збитку досягається в практиці. Для розрахунку розміру резерву збитків, що сталися, але ще не відомі, існують різноманітні методи. За ступенем складності вони варіюються від вельми складних до найпростіших. Кожний метод обирається залежно від виду страхування, кількості показників і наявності відповідних даних» [23].

Таким чином, порядок визначення розміру технічних резервів, який застосовуються українськими СК, недостатньо відображає обсяг відповідальності за діючими на момент оцінки договорами страхування. Це може призвести до зниження надійності страхових операцій а також платоспроможності страхової організації.

2.3 Підходи до управління фінансовою надійністю страхової компанії

Фінансова надійність – є одним з головних параметрів при оцінці фінансового стану будь-якої організації. Вона є комплексним показником, який різними науковцями тлумачиться по-різному, як-то: «фінансова надійність», «фінансова стійкість», «фінансова стабільність», «платоспроможність», «ліквідність» тощо, що дає можливість довільного їх трактування.

Більшість характеристик фінансового стану, що використовуються в науковій літературі, можуть розглядатися як окремі аспекти фінансової стійкості. «Найдоцільніше застосовувати підхід, за яким фінансова надійність страховика характеризується наступними ознаками фінансового стану: високою платоспроможністю - здатністю вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями; високою ліквідністю балансу - достатнім рівнем покриття залучених пасивів активами; високою рентабельністю - значною прибутковістю, яка забезпечує необхідний розвиток підприємства; поінформованістю клієнтів (кількість інформаційних повідомлень по відношенню до клієнтської бази), лімітом відповідальності по відношенню до розміру страхового ризику, прийнятого на страхування за окремою філією, скоригованим на рівень виплат» [23].

Важливим також є застосування цього показника при отриманні позикових коштів, підписанні угод із контрагентами, застосуванні у рейтингових оцінках тощо. Надійність є показником платоспроможності суб'єкта господарювання. Тому все вищезазначене відноситься й до функціонування СК. Але цей параметр не є суто фінансовим показником, він являє собою комбінацію інформаційних, фінансових та емоційних відносин. Під інформаційними - розуміється обізнаність споживачів стосовно діяльності СК, а також вплив новітніх технологій. Безперечно найбільш значущою є фінансова складова таких відносин, тому що вона є базисом, на якому ґрунтуються усі інші відносини. Під емоційними - розуміється довіра споживачів та прихильність до компанії.

Саме фінансова стійкість «...виступає індикатором того, чи зможе страховик у майбутньому виконати взяті на себе зобов'язання, а оцінка рівня фінансової стійкості є одним з найважливіших факторів при визначенні якості роботи страховика. Таким чином, важливим моментом для досягнення високого рівня фінансової стійкості в майбутньому є визначення методології дослідження фінансової надійності страховика» [24].

Аналіз наукових першоджерел свідчить, що на сьогоднішній день дуже мало ґрунтовних наукових праць, що присвячені питанням управління фінансовою надійністю СК. Серед вітчизняних науковців, що займаються цими питаннями відзначимо праці Сташкевича Н.М. [18], Козоріз Г.Г. [15] та інших.

Варто зазначити, що в основі страхового процесу перебувають гроші, що лише тимчасово знаходяться у СК і які страхувальник сплачує йому наперед. Така особливість потребує певних гарантій щодо здатності СК відповідати перед страхувальниками за своїми зобов'язаннями. Тому доречно вважати, що фінансова надійність характеризується наступними чинниками: збалансований страховим портфелем, розміром власного капіталу; страховими тарифними ставками; величиною страхових резервів, адекватною сумі взятих на себе зобов'язань; перестраховуванням; застосування новітніх інформаційних технологій при наданні страхових послуг тощо.

З розвитком страхового ринку на перший план виходить фінансовий аналіз діяльності СК, визначення рівня їх надійності та платоспроможності, а також

оцінка їх фінансових результатів. Але управління фінансовою надійністю залежить не тільки від законодавчого регулювання, але й від менеджменту компанії.

Для успішної роботи у конкурентному середовищі та проведення ефективного планування і прогнозування повинні бути враховані чинники, що впливають на діяльність СК. На сьогоднішній день управління фіннадійністю не зводиться лише до фінансового аналізу. Велика увага приділяється зараз й застосуванню новітніх технологій, тому що «...поінформованість споживачів страхових послуг про виконання СК страхових зобов'язань створює у споживача інформаційну базу для усвідомлення ступеню фінансової стійкості страхової компанії та її надійності як партнера у страхових відносинах. Особливо важливим стає поінформованість споживачів страхових послуг на регіональному рівні» [27].

Головні офіси СК ,як правило, розташовані у Києві, тому ліміт відповідальності філій не є великим у зрівнянні зі збитками, що приймаються на страхування, тож складається ситуація, коли за строками виплата страхового відшкодування дуже затягується у часі. Так виникають перепони у вигляді надання додаткових довідок, експертиз тощо, що у цілому підриває довіру у страхувальників як до галузі страхування, так й до конкретної СК. Тому потенційні страхувальники наступного разу не бажають укласти угоди страхування, тим самим наражаючи себе на певний ризик. Вказаний чинник часто не враховується при дослідженні ринку страхування.

Слід враховувати й зміщення акцентів у страхуванні за видами ризиків. У цьому контексті можна відмітити європейську систему аналізу ризиків Solvency-2. «Ця програма повинна забезпечувати перехід від кількісного до комплексного аналізу ризиків (страхових, кредитних, операційних тощо) у сукупності їх кількісних і якісних характеристик і на основі цього об'єктивно оцінити потребу компанії в капіталі і реальний рівень її фінансової надійності» [23]. Така система дозволяє проаналізувати: за якими ризиками є надлишковий капітал і по яким має місце недорезервування, що потрібно для раціонального використання фінансових ресурсів і появи у компаній «свободи маневру» – наприклад, в плані збільшення капіталізації або просування інноваційних продуктів. У перспективі це допоможе створити умови для інвестування страхових резервів у реальний сектор економіки.

3 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА НАДІЙНОСТІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ПОЖЕЖНО СТРАХОВА КОМПАНІЯ»

3.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Українська пожежно-страхова компанія»

Основні види діяльності ПрАТ «Українська пожежно-страхова компанія» із зазначенням виду діяльності та коду за КВЕД:

65.12 – Інші види страхування, крім страхування життя;

66.21 – Оцінювання ризиків та завданої шкоди;

66.22 – Діяльність страхових агентів і брокерів.

ПрАТ «УПСК» зареєстровано 22.06.1993 році.

На сьогоднішній день має розвинуту структуру своїх відокремлених підрозділів, які представлені у усіх областях України.

Станом на 31.12.2020 р. активи компанії становлять 529,3 млн. грн.

Страхові платежі отримані в 2020 році становлять 532,9 млн. грн. Виплатили страхового відшкодування 143,2 млн. грн.

Страхові резерви складають 263,6 млн. грн. ПрАТ «УПСК» є асоційованим членом Моторного (транспортного) страхового бюро України і входить до ТОП-5 за сумою отриманих страхових премій..

ПрАТ «УПСК» є лідером на страхового ринку України і надає широкий спектр страхових послуг а також пропонує для своїх клієнтів біля двадцяти видів добровільного та шістнадцяти видів обов'язкового страхування на вигідних умовах.

Впровадження нових страхових продуктів дозволяє СК виходити на інші ринки та принципово новий рівень розвитку у сфері обслуговування клієнтів. ПрАТ «УПСК» регулярно аналізує промислові, аграрні ринки, ринки фінансових послуг задля створення страхових продуктів для потреб кожної галузі.

Для посилення позицій компанії на страховому ринку України активно розвиває мережу регіональних представництв та залучає до співпраці нових

фахівців, як на керівні посади регіональних підрозділів, так і спеціалістів з різних напрямків. На сьогоднішній день в компанії активно працюють 61 представництво в 37 містах України та 639 страхових агентів.

Опис обраної облікової політики: Приватне акціонерне товариство «Українська пожежно-страхова компанія» Наказом № 01/1 Голови правління від «06» січня 2015 р. затвердило «Положення про організацію бухгалтерського обліку і облікову політику Приватного акціонерного товариства «Українська пожежно-страхова компанія» (зі змінами).

СК формує і веде облік *технічних резервів* за видами страхування: резерв незароблених премій, що включають частки від сум надходжень страхових платежів і відповідають страховим ризикам, які не минули на звітну дату; величина резерву заявлених, але не виплачених збитків відповідає сумі заявлених збитків у звітному періоді, збільшеній на суму не виплачених збитків на початок звітного періоду за попередні періоди, зменшеній на суму виплачених збитків у звітному періоді плюс витрати на врегулювання збитків у розмірі 3 % від суми невиплачених збитків на кінець звітного періоду; резерв збитків, що виникли, але не заявлені, який формується із застосуванням математично-статистичного методу фіксованого відсотку.

У рамках міжнародного співробітництва проведено тендери та розширено кількість і якість технічного асистансу. У сфері медичного асистансу компанія співпраціє з «Смарт Асистанс» та «Ел.Ай.Сі», за кордоном клієнтів компанії супроводжує «Балт Асистанс», автострахування має підтримку компанії «УкрАвтоЕкспертиза». Укладено на аналогічних до 2021 року умовах облігаторні договори: щодо захисту майнового портфелю з Polish Re (Польща), Gen Re (Німеччина) і автотранспортного портфелю з AZ RE. Компанія наростила страхові премії за цими портфелями більше, ніж на 25% згідно укладених договорів перестрахування

Укладено договір пропорційного облігаторного перестрахування сільськогосподарських ризиків з перестраховиками Swiss Re (Швейцарія) та Polish Re, ліміт 100 млн. грн. [28].

В сфері інформаційних систем: у 2019 році було розпочато впровадження програмного забезпечення «ProfITsoft», до якого протягом року було підключено:

41 відокремлений структурний підрозділ, 39 структурних підрозділів та 1531 користувачів. Автоматизовано роботу із 7 страховими продуктами та впроваджено нові моделі: взаєморозрахунків зі страховими посередниками компанії; обліку страхових платежів в розрізі договорів страхування; автоматичного завантаження банківської виписки за допомогою API. Розвивається Інтернет магазин ПрАТ «УПСК».

В сфері фінансового контролю: розроблена та впроваджується автоматизація обліку договорів страхування, поточних та управлінських звітів ПрАТ «УПСК» для узагальненого контролю відповідності даних в програмному забезпеченні щодо взаєморозрахунків між головним офісом ПрАТ «УПСК» та її регіональними підрозділами.

В сфері маркетингу: за 2019-2020 роки керівники компанії брали участь у XVIII Міжнародному фінансовому форумі в м. Одеса, в щорічному міжнародному страховому саміті в м. Баден-Баден (Німеччина), де було проведено презентацію компанії для понад 30 міжнародних страхових та перестрахових компаній. Товариство керується своїм кодексом корпоративного управління, який був прийнятий загальними зборами акціонерів 21 квітня 2016 року. Інформацію про прийняття акціонерним товариством кодексу корпоративного управління не оприлюднено. Приватне акціонерне товариство «Українська пожежно-страхова компанія» дотримується принципів корпоративного управління.

Протягом звітнього року функціонували органи корпоративного управління ,а саме : Наглядова рада, загальні збори акціонерів, Правління, ревізор.

Контроль за фінансово-господарською діяльністю здійснювався ревізором, відповідно до повноважень, визначених Статутом. До органів, які здійснюють внутрішній контроль, належать: Наглядова Рада, Ревізійна комісія (ревізор), служба внутрішнього аудиту (контролю) (рис. 3.1).

Зміст функцій окремих структурних підрозділів:

- Дирекція зі страхування (виконавча дирекція) – функціональні управління за основними видами страхової діяльності (виконавчі дирекції особистого, майнового страхування, перестраховування, сервісного обслуговування , управління регіональною мережею):

Рисунок 3.1 – Організаційна структура ПрАТ «УПСК» [28].

Департамент особового страхування здійснює роботу, пов'язану з розробкою, ціноутворенням та просуванням на ринок всіх видів особистого страхування (рис. 3.2).

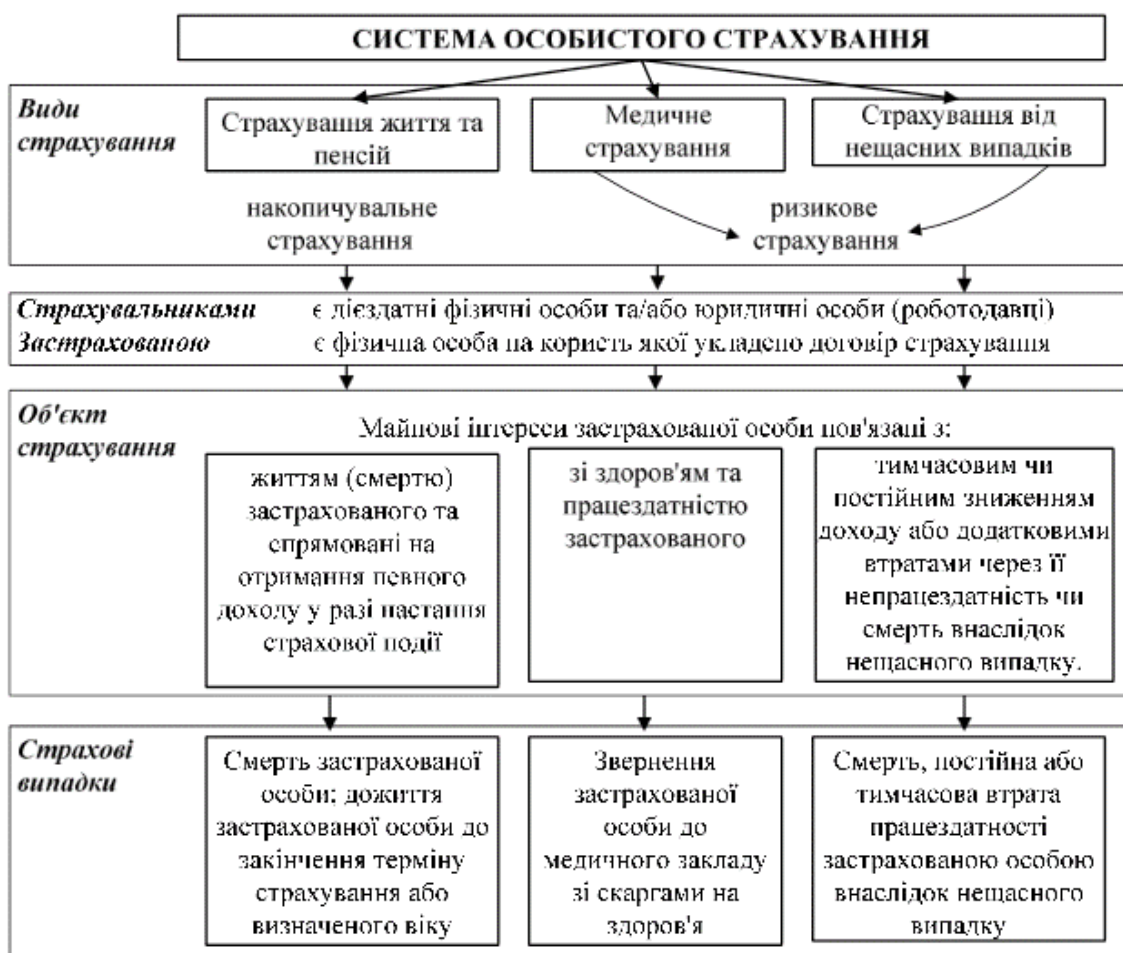

Рисунок 3.2 – Страхування від нещасних випадків в системі особистого страхування [28].

Департамент майнового страхування здійснює аналогічну діяльність щодо покриття майнових ризиків та ризиків цивільної відповідальності.

Департамент перестраховування (та міжнародних відносин) проводить роботу, пов'язану з передачею частини відповідальності страхової компанії за об'єктами страхування інших страховиків (у тому числі й іноземним компаніям та організацією взаємодії з останніми);

- Департамент маркетингу – займається питаннями, пов'язаними з дослідженням ринку, створенням нових страхових продуктів, ціною політикою СК, просуванням страхових продуктів на ринок, а також організацією, координацією та раціоналізацією діяльності регіональної мережі страхової компанії тощо;

- Секретаріат, канцелярія – постійний орган при Наглядовій раді, Правлінні

страхової компанії для контролю виконання їх рішень. При секретаріаті працює група (особа) по зв'язкам з громадськістю, до функціональних обов'язків якої входить інформування засобів масової інформації, громадських організацій про діяльність СК, її благодійних заходах, організація прес-конференцій, створення презентацій тощо;

- Юридичний відділ виконує юридичне супроводження діяльності СК, пов'язане з виставленням претензій, представленням інтересів СК у суді та арбітражі, розробленням внутрішніх нормативних документів страхової компанії;

- Відділ кадрів здійснює роботу з підбору, підвищення кваліфікації, переатестації, кадрів та раціоналізації їх чисельності;

- Департамент фінансів та Департамент обліку та контролю – здійснює організацію ведення бухгалтерського обліку господарських операцій страховика, ведення фінансової і статистичної звітності компанії, з організації взаємодії зі службою зовнішнього аудиту, податковими органами, займаються питаннями поточного та перспективного планування діяльності страхової компанії, питаннями інвестиційної діяльності тощо [12].

3.2 Сумське обласне управління в структурі ПрАТ «УПСК»

Сумське обласне управління приватного акціонерного товариства «Українська пожежно-страхова компанія» (надалі – Управління). Код ЄДРПОУ підрозділу: 24018329.

Управління створене з метою:

1) виконання заходів із захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю страхувальника; з володінням, користуванням та розпорядженням майном; з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі;

2) отримання прибутку в результаті ефективної діяльності;

3) створення додаткових робочих місць та соціальних гарантій для

населення.

Місцезнаходження: 40024, Сумська область, м. Суми, Зарічний район, вул. Харківська, 5/1.

Дата створення: 03.07.2001.

Види діяльності: 65.12 Інші види страхування, крім страхування життя; 66.21 Оцінювання ризиків та завданої шкоди; 66.22 Діяльність страхових агентів і брокерів; 66.29 Інша допоміжна діяльність у сфері страхування та пенсійного забезпечення.

Дата створення відокремленого підрозділу: 23.03.2007.р. Кількість співробітників – 8 осіб (рис. 3.3).

Предметом діяльності Управління є:

1. Проведення майнового страхування, в тому числі страхування: залізничного транспорту; наземного транспорту; повітряного транспорту; водного транспорту; вантажів та багажу; майна; предметів іпотеки від ризиків випадкового знищення, пошкодження або псування; кредитів; фінансових ризиків; інвестицій; від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ; сільськогосподарської продукції; виданих гарантій (поручительств) та прийнятих гарантій.

2. Проведення особистого страхування, в тому числі страхування: від нещасних випадків; від нещасних випадків на транспорті; працівників відомчої та сільської пожежної охорони та членів добровільних пожежних дружин; здоров'я на випадок хвороби; медичне страхування.

3. Проведення страхування відповідальності, в тому числі страхування: цивільної відповідальності власників наземного транспорту; цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів; відповідальності власників водного та повітряного транспорту; цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса; відповідальності перед третіми особами; відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, що може бути заподіяно пожежами чи аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежню/вибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру тощо.

Рисунок 3.3 – Організаційна структура Сумського обласного управління ПрАТ «УПСК» [28].

Об'єкти страхування визначаються ПрАТ «УПСК» або самостійно Управлінням відповідно до чинного законодавства України. Предметом договорів страхування можуть бути майнові інтереси, що не суперечать законодавству і пов'язані: із життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням (особисте страхування); з володінням, користуванням та розпорядженням майном (майнове страхування); відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі (страхування відповідальності).

Для досягнення цілей та виконання завдань Управлінню надаються згідно з законодавством наступні права:

- 1) укладати договори страхування відповідно до предмету своєї

діяльності в межах повноважень, наданих ПрАТ «УПСК»;

2) набувати майнові та особисті немайнові права, нести обов'язки; від імені ПрАТ «УПСК» виступати в суді, господарському та третейському судах з правами, наданими законодавством позивачеві, відповідачеві та третім особам в межах повноважень, наданих згідно з довіреністю ПрАТ «УПСК»;

3) від імені ПрАТ «УПСК» укладати угоди з державними, приватними, колективними, спільними підприємствами, організаціями, іншими юридичними особами, а також з громадянами України, іноземними громадянами, особами без громадянства в межах наданих йому повноважень;

4) володіти та користуватись майном, переданим йому ПрАТ «УПСК»;

5) придбавати та приймати на баланс будь-яке рухоме та нерухоме майно, інші матеріальні та нематеріальні цінності, грошові кошти, а також, за попередньою письмовою згодою ПрАТ «УПСК» відчужувати (обмінювати, продавати, передавати безоплатно в тимчасове користування, дарувати тощо) основні засоби, інше рухоме та нерухоме майно.

6) надавати страхові послуги за тарифами, встановленими ПрАТ «УПСК»;

7) дбати про майнові інтереси Управління та ПрАТ «УПСК», а також забезпечувати їх захист;

8) за згодою ПрАТ «УПСК» отримувати кредити в установах банку та від інших юридичних осіб;

9) за погодженням із ПрАТ «УПСК» здійснювати інші дії, що не суперечать чинному законодавству України, а також інтересам ПрАТ «УПСК».

На Управління покладається виконання таких функцій [23]:

- організація та проведення в межах наданих повноважень страхової і фінансової діяльності відповідно до Статуту ПрАТ «УПСК» на підставі отриманих ліцензій, законодавства та умов страхування ПрАТ «УПСК» (Додаток А);

- визначення фінансових результатів діяльності разом з підпорядкованими структурними підрозділами, правильне та своєчасне нарахування і сплата податків і зборів (обов'язкових платежів);

- організація роботи та здійснення контролю за страховою та фінансово-господарською діяльністю підпорядкованих йому структурних підрозділів;

- впровадження встановлених Правлінням ПрАТ «УПСК» форм та систем оплати праці, визначення розмірів посадових окладів, надбавок, комісійної винагороди, премій та інших заохочувальних виплат працівникам Управління і підпорядкованих структурних підрозділів в межах коштів, що залишаються в розпорядженні Управління;
- перерозподіл обігових коштів між Управлінням і підпорядкованими структурними підрозділами з метою забезпечення розрахунків із страхувальниками та кредиторами;
- ведення бухгалтерського і статистичного обліку та подання звітності відповідно до чинного законодавства України і у встановленому Правлінням ПрАТ «УПСК» порядку, а також контроль за станом обліку і звітності у підпорядкованих структурних підрозділах;
- проведення маркетингових досліджень страхового ринку з метою виявлення і впровадження перспективних видів страхування, новітніх технологій і методів роботи, в тому числі обслуговування страхувальників;
- здійснення капітальних вкладень, матеріально-технічного забезпечення, впровадження комп'ютерних інформаційних технологій, відповідно до порядку і умов, встановлених ПрАТ «УПСК»;
- проведення прогресивної інвестиційної політики, фінансової діяльності та розміщення тимчасово вільних коштів з урахуванням безпечності, прибутковості та ліквідності в межах повноважень, наданих ПрАТ «УПСК»;
- організація роботи з кадрами, підбір спеціалістів та страхових посередників, здійснення керівництва і контроль за їх діяльністю;
- просування, реклама та популяризація діяльності зі страхування та перестрахування діяльності в межах єдиної рекламної стратегії ПрАТ «УПСК».

Загальне правило формування колективу співробітників компанії – висока кваліфікація та економічно обґрунтована мінімізація штату. Тому структура фінансової служби Управління зазвичай формується поступово, по мірі розвитку Управління, освоєння сучасних технологій та впровадження сучасних інструментів фінансового менеджменту, централізації фінансово-економічного управління компанії та формування в Управлінні високої корпоративної культури. Бухгалтерія Управління в рамках фінансового менеджменту спеціалізується на фінансовому

бухгалтерському обліку та є одним із джерел інформації для діяльності фінансової служби ПрАТ «УПСК».

3.3 Аналіз фінансової стійкості, проблем і перспектив ПрАТ «УПСК»

Виділяють такі коефіцієнти фінансової стійкості страхової організації: рівень страхових резервів; співвідношення власного капіталу та зобов'язань; співвідношення суми страхових премій та страхових резервів; співвідношення оборотного та необоротного капіталу; рівень інвестованого капіталу; рівень перманентного капіталу та інші.

Співвідношення оборотного та необоротного капіталу ($K_{СК}$) показує зміну структури капіталу страховика в розрізі його основних двох груп. Значення цього показника залежать від термінів діяльності страхових організацій на ринку страхових послуг та від економічної ситуації в країні й у регіоні. В цілому при поліпшенні економічної ситуації у страхових організацій, що стабільно розвиваються, значення коефіцієнта повинно зменшуватися. Формула для розрахунку:

$$K_{СК} = \text{оборотний капітал} / \text{необоротний капітал} \quad (3.1)$$

Значні коливання значення коефіцієнта вимагають більш детального вивчення фінансової ситуації, що викликала ці зміни.

Дані для розрахунків за відповідними роками беремо з Додатку Б (Баланс):

$$- K_{СК2019} = 231207,5 / (224438,7 + 6405,2) = 231207,5 / 230843,9 = 1,002 = 1;$$

$$- K_{СК2020} = 231696 / (292903,4 + 4730,5) = 231696 / 297633,9 = 0,78.$$

Колівання коефіцієнта незначні, його значення поступово знижується: у 2020 р. на 1 грн. необоротного капіталу припадає 0,78 грн. оборотного. Для бізнесу позитивною тенденцією була б динаміка на зростання коефіцієнта, що свідчитиме про насиченість фінансового потоку оборотним капіталом.

Рівень перманентного капіталу ($K_{пк}$) відображає частку всього довгострокового капіталу в активах страхової організації:

$$K_{пк} = (\text{власний капітал} + \text{страхові резерви} + \text{довгострокові зобов'язання}) / \text{всього активів} \quad (3.2)$$

Приведений коефіцієнт показує фінансові можливості та надійність страхової організації в довгостроковій перспективі. Значення коефіцієнта визнаються достатніми на рівні 90 %.

Проведемо розрахунки за роками:

$$- K_{пк2019} = (261731,3 + 182797,6 + 18217,8) / 462051,4 = 1,36;$$

$$- K_{пк2020} = (241186,1 + 263645,9 + 265860,1) / 529329,9 = 1,46.$$

За результатами розрахунків значення коефіцієнтів вище за норматив, динаміка показує підвищення. У 2020 р. на 1 грн. активів припадає 1,46 грн. довгострокового капіталу. Для позитивного розвитку компанії доцільно вжити заходів до доведення коефіцієнта до рівня 0,9. Для цього слід переглянути структуру та збалансованість страхових резервів, довгострокових та короткострокових зобов'язань.

Ділова активність СК – це економічна характеристика страховика, яка характеризує ефективність діяльності організації та ефективність використання ресурсів. Рівні ділової активності організації відображають етапи її життєдіяльності, а також показують ступінь адаптації до швидкоплинних ринкових умов, якість управління.

Проаналізуємо фінансові коефіцієнти, що характеризують ділову активність (оборотність) страхової організації. Для розрахунків беремо дані з Додатків Б та Д (Баланс та Звіт про рух грошових коштів):

1) оборотність активів K_1 розраховується за формулою:

$$K_1 = \frac{ПСП}{A}, \quad (3.3)$$

де ПСП – отримані страхові премії та комісійні винагороди;

A – активи.

За роками відповідно:

- 2019 рік $K_{1_{2019}} = 378455,10 / 462051,40 = 0,82$;

- 2020 рік $K_{1_{2020}} = 494291,10 / 529329,90 = 0,93$.

Частка премій в активах компанії зростає з 0,82 до 0,93 на 1-цю активів, що є позитивною тенденцією для страхової компанії.

2) обіговість власного капіталу K_2 розраховується за формулою:

$$K_2 = \frac{ПСП}{СК}, \quad (3.4)$$

де ПСП – отримані страхові премії та комісійні винагороди;

СК – власний капітал компанії.

Розрахунки за звітними періодами:

- 2019 рік $K_{2_{2019}} = 378455,10 / 261731,3 = 1,46$;

- 2020 рік $K_{2_{2020}} = 494291,1 / 241186,1 = 2,05$.

На 1 грн. власного капіталу припадає у 2020 р. 2,05 грн. премій, коефіцієнт зростає, що є позитивною тенденцією.

3) обіговість інвестиційних активів K_3 розраховується за формулою:

$$K_3 = \frac{ДИ}{ИФВ}, \quad (3.5)$$

де ДИ – доходи за інвестиціями;

ИФВ – інвестиційні та фінансові вкладення.

Чим вище обіговість, тим вище ділова активність.

Проведемо розрахунки за роками:

- 2019 рік $K_{3_{2019}} = - 2392,1 / 2925,1 = - 0,82$;

- 2020 рік $K_{3_{2020}} = 343,9 / 1165,2 = 0,295 = 0,3$.

Коефіцієнт зростає, що є позитивною динамікою. У 2020 р. на 1 грн. інвестицій припадає 0,30 грн. доходів за інвестиціями. Тоді як у 2019 р. інвестиції виявилися збитковими. Разом з тим необхідно вжити заходів до підвищення доходності інвестицій.

Занесемо показники ділової активності до таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Аналіз фінансових коефіцієнтів ділової активності компанії
[авторська розробка]

Коефіцієнт	На початок періоду (2019 р.)	На кінець періоду (2020 р.)	Зміни
1	2	3	4 (3-2)
$K_1 = \frac{ПСП}{А}$	0,82	0,93	+ 0,11
$K_2 = \frac{ПСП}{СК}$	1,46	2,05	+ 0,59
$K_3 = \frac{ДИ}{ИФВ}$	0,82	0,3	+ 1,12

Результати розрахунків свідчать про прийнятний рівень ділової активності компанії.

Організація фінансового планування в ПрАТ «УПСК» та його підрозділах

Весь процес планування можна розділити на дві основні стадії: розроблення стратегії фірми (стратегічне планування) і визначення тактики реалізації обраної стратегії (оперативне планування).

Для страхової компанії об'єктивність та необхідність планування очевидна, як для будь-якого господарюючого суб'єкта. З іншого боку, воно характеризується деякими особливостями, зумовлює специфіку страхової діяльності: важко буквально розмежувати поняття стратегічного і тактичного планування; великий вплив ймовірнісних факторів в прогнозуванні результатів діяльності; обмежена можливість прямого впливу на фактори, що впливають на фінансові результати страхової компанії; «розтягнутий» у часі процес реалізації страхової послуги.

Незважаючи на існуючі особливості, процес планування в страховій компанії може бути формалізований в кілька етапів:

1. Аналіз та оцінка зовнішнього і внутрішнього середовища організації, визначення стратегічних цілей.

2. Стратегічний аналіз, визначення стратегічних альтернатив.
3. Підготовка остаточного стратегічного плану (бізнес-плану, плану розвитку, маркетинг-плану тощо).
4. Середньострокове планування, короткострокове планування, програми та проекти.
5. Реалізація планів, контроль результатів.

Фінансове планування у страховій компанії являє собою комплекс заходів з аналізу, оцінки, прогнозу результатів діяльності з прямого страхування, перестраховування; діяльності, пов'язаної з операціями з управління тимчасово вільними коштами страхових резервів; іншої діяльності, не забороненої законодавством. Саме оперативне фінансове планування в страховій компанії є одним з методів реалізації економічної стратегії.

Основою системи поточного оперативного планування є Баланс доходів та витрат страхової компанії, який представляє собою прогнозований фінансовий результат за усіма видами діяльності. При цьому з метою оптимізації фінансового результату, оцінки ефективності роботи структурних підрозділів, організації поточного оперативного контролю за співвідношенням доходів та витрат в динаміці, можливості регулювання окремих статей витрат доцільно використовувати матричну схему побудови Балансу доходів та витрат, тобто визначити прогнозовані результати діяльності за кількома напрямками.

Матрична схема Балансу доходів та витрат дозволяє: побачити структуру прогнозування фінансового результату як за всіма операціями в цілому, так й за окремими видами страхування; виявити негативні та позитивні складові сукупного результату діяльності; визначити резерви для подальшого саморозвитку, кількість та якість фінансових ресурсів (касовий результат); провести порівняння відносного зростання доходів та витрат страхової компанії. Баланси компанії ПрАТ «УПСК» та Сумського управління представлено в додатках Б та В. У компанії плани складаються щорічно.

З негативних тенденцій розвитку слід зазначити, що системне стратегічне планування у компанії відсутнє, хоча й відчувається необхідність у ньому, оскільки у зовнішньому середовищі для компанії є певні можливості, що дають шанс для подальшого розвитку. Під стратегічним плануванням розуміється комплексне

обґрунтування проблем, з якими може зіткнутися компанія та Управління у майбутньому, і на цій основі розробити показники розвитку Управління на плановий період. Такий метод найбільш застосовний для страхової компанії. До числа слабких сторін компанії відноситься низька якість маркетингових досліджень, та слабка програма просування продукції, а саме стратегічний план задає напрямки для діяльності організації, процеси вивчення споживачів, планування продукції, її просування, та збуту, а також планування цін. До того ж, з огляду на минулий досвід компанії, вона вже стикалася з безліччю непередбачуваних факторів, що спонукає відмовитись від жорсткої системи планування та переходу до гнучкої системи її діяльності. Реалізація такого шляху можлива з розробкою стратегії діяльності компанії, в якій визначаються головні цілі та завдання, їх ресурсне та фінансове забезпечення, шляхи та методи досягнення цілей і вирішення виникаючих проблем.

SWOT-аналіз проводиться для виявлення сильних та слабких сторін підприємства, а також сторін, що виходять із зовнішнього середовища можливостей та загроз. На цьому етапі процесу стратегічного планування керівники зіставляють результати аналізу щоб побачити, які у нього існують сильні та слабкі сторони, які виникають взаємопов'язані можливості та загрози бізнесу [17].

Провівши аналіз внутрішнього середовища компанії ПрАТ «УПСК», можна визначити сильні та слабкі сторони її діяльності. Ці характеристики будуть занесені до поля «Сильні сторони компанії» та до поля «Слабкі сторони компанії». Після вивчення зовнішнього середовища компанії можна створити перелік небезпек та можливостей, з котрими вона можливо зіткнеться. Ці дані заносяться до поля «Можливості зовнішнього середовища» та «Загрози зовнішнього середовища». Після того як конкретний список слабких та сильних сторін компанії, а також загроз та можливостей буде складено, настане етап встановлення зв'язків між ними. Для цього складається матриця SWOT. Зведемо дані до таблиці 3.2.

На кожному з полів матриці SWOT необхідно вибрати ті комбінації, які повинні бути враховані при розробленні стратегії поведінки компанії. Відносно тих пар, які були обрані з поля «Сила та можливість», слід розробляти стратегію з

використання сильних сторін компанії для того, щоб отримати вигоду від можливостей, що з'явилися у зовнішньому середовищі.

Таблиця 3.2 – Матриця SWOT за дослідженням ПрАТ «УПСК» [авторська розробка]

	Можливості зовнішнього середовища	Загрози зовнішнього середовища
	1. Співробітництво з юридичними особами. 2. Прагнення населення у страхуванні власних ризиків, в участі у пенсійних проектах. 3. Відсутність конфліктів з місцевими органами влади	1. Конкуренція з боку місцевих компаній та філіалів. 2. Нестабільність законодавства про страхування. 3. Економічна криза. 4. Зниження платоспроможності населення
Сильні сторони компанії: 1. Широкий перелік послуг. 2. Цілодобова служба співробітництва з медичними закладами. 3. Розроблення нових програм та продуктів. 4. Обізнаність співробітників у фінансових та банківських продуктах	3-1 Вихід на новий ринок з новими програмами та продуктами дозволить наростити кількість клієнтів. 2-3 Укладання договорів про співробітництва з клініками та технічними центрами у інших містах	4-4 Розроблення послідовності дій, що здатні мінімізувати наслідки економічної кризи. 3-1 Поповнення пакету послуг новими програмами та продуктами
Слабкі сторони компанії: 1. Не повне охоплення території послугами. 2. Слабка програма просування продуктів. 3. Серед працівників є перекваліфіковані спеціалісти у інших галузях. 4. Слабка якість маркетингових досліджень	4-5 Розробка програми маркетингових досліджень на основі досвіду іноземних компаній	1-1 Удосконалення програми просування продуктів. 3-1 Постійне підвищення рівня кваліфікації персоналу, залучення спеціалістів у галузі страхування

Для тих пар, що знаходяться на полі «Слабкість та можливість», стратегія повинна бути сформована так, щоб за рахунок наявних можливостей, спробувати подолати існуючі у компанії слабкості. Якщо пара знаходиться на полі «Сила та загроза», то стратегія повинна припускати використання сили компанії для усунення загроз. Нарешті, для пар, що є у полі «Слабкість та загроза», компанія має виробляти таку стратегію, що дозволить позбутися від слабкості та спробувати запобігти загрозам.

Перспективи подальшого розвитку та заходи з вдосконалення роботи:

1. Підвищення ефективності та збільшення обсягів страхування при взаємодії за такими видами страхування: добровільне медичне страхування іноземців, які тимчасово перебувають на території України; добровільне страхування відповідальності перед третіми особами, пов'язаної з видворенням такої особи з території України; добровільне страхування відповідальності студентів, проживаючих в гуртожитках ВНЗ, за шкоду заподіяну майну закладу; страхування добровільних пожежних дружин; ДМС для працівників ВНЗ; страхування українських студентів від нещасних випадків; ОСЦПВ власників транспортних засобів та КАСКО транспортних засобів ВНЗ; страхування майна.

2. Розроблення та реалізація загальної стратегії просування страхових продуктів, а саме: вивчити та проаналізувати кількість учбових закладів по регіонах; розробити типові листи-звернення і розробити методологічні інструкції для регіональних підрозділів; доробити страхові продукти; створити інформаційну базу і розробити обмін досвідом між підрозділами; розробити систему інформування підрозділів про нововведення та зміни страхових продуктів, законодавчої бази України; використовувати мотиваційні методи для збільшення обсягів страхування (заохочення, премії тощо); розробити та ввести постійний контроль за рівнем просування страхових продуктів по регіонах.

3. Удосконалення роботи департаменту врегулювання збитків.

4. Проведення аналізу та інвентаризації серверних ресурсів, оптимізація роботи програмного комплексу Profitsoft, програмного комплексу 1С, організація архівних систем, оптимізація системи електронного документообігу Товариства, інвентаризація доменних структур Товариства.

5. Удосконалення структури роботи Департаменту клієнтської підтримки.

6. Продовження роботи по удосконаленню структури управління та підбору висококваліфікованих спеціалістів, розробка системи стимулювання для підвищення продуктивності співробітників Товариства.

7. Створення та удосконалення маркетингової стратегії Товариства, удосконалення веб-сайту, продовження розвиток бренду UPSK, розвиток присутності Товариства в Інтернет мережах.

ВИСНОВКИ

Фінансова стійкість СК характеризується комплексом мір, спрямованих на підтримку балансу між витратами і зобов'язаннями страхової організації та фінансовими ресурсами, необхідними для їх покриття (виконання), в результаті чого досягається ефективне функціонування компанії незважаючи на вплив зовнішніх чи внутрішніх факторів. Особливу увагу менеджмент компанії повинен приділяти управлінню внутрішніми факторами, тому що здійснювати вплив на зовнішні - практично не можливо. Чим більше факторів підприємство врахує, тим кращий рівень фінансової стійкості буде досягнутий.

До основних критеріїв забезпечення фінансової стійкості СК відносяться: оптимальна тарифна політика, оптимальна програма розміщення страхових резервів, необхідна величина власного капіталу, збалансованість страхового портфеля, наявність дієвої програми перестраховування, достатній розмір страхових резервів для здійснення майбутніх виплат та високий рівень платоспроможності страхової компанії.

У процесі діяльності страхова компанія повинна враховувати якомога більше факторів впливу на її діяльність (внутрішніх та зовнішніх) з метою укріплення її фінансового стану. За умови правильної оцінки фінансової стійкості та надійності та при використанні новітніх технологій і методик аналізу СК зможе здійснювати ефективне управління власними фінансовими ресурсами, а також досягти належного рівня конкурентоспроможності, забезпечить виконання зобов'язань у повному обсязі навіть при виникненні значних за розмірами збитків.

З розвитком страхового ринку на сучасному етапі посилюється роль фінансового аналізу діяльності СК, визначення рівня її надійності та платоспроможності, а також оцінки фінансових результатів.

Але управління фінансовою надійністю лежить не тільки у площині законодавчого регулювання, але й безпосередньо залежить від менеджменту компанії. Тому з метою забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками СК повинна дотримуватися певних вимог, що забезпечать її платоспроможність.

Сьогодні управління фінансовою надійністю не зводиться тільки до фінансового аналізу. Цей процес рухається у напрямку застосування новітніх технологій. Поінформованість споживачів страхових послуг про виконання страхових зобов'язань СК формує у споживача думку про ступеню фінансової стійкості цієї страхової компанії та її надійності як партнера у страхових відносинах. Особливо важливим стає поінформованість споживачів страхових послуг на регіональному рівні.

Означимо можливі напрямки розвитку ПрАТ «Українська пожежно-страхова компанія»

Для досягнення максимально позитивних результатів основної діяльності, необхідно, щоб складання фінансових планів велося на трьох тимчасових рівнях: розроблення фінансових стратегій, поточних планів та оперативних фінансових планів. У рамках стратегічного фінансового планування в ПрАТ «УПСК» (UPSK) могли б складатися такі типи планів:

- план надходжень страхових премій (внесків);
- план з перестраховування;
- план розміщення страхових резервів;
- зведений баланс доходів та витрат, що включає: план руху грошових коштів; план прибутку; прогноз стану активів і пасивів; прогноз платоспроможності.

До переліку основних заходів, які можуть привести до зміцнення фінансових позицій компанії ПрАТ «УПСК» (UPSK), відносяться: постійний моніторинг фінансового стану компанії; розроблення та своєчасне коригування показників фінансової стратегії; застосування інформаційних технологій в сфері фінансового планування; проведення досліджень ринку, вивчення його ємності та реальних потреб; оптимізація системи продажу специфічних страхових продуктів; вихід на інші регіональні ринки страхування, а також на закордонні ринки для конструктивного обміну досвідом з іноземними колегами.

Якість активів та капіталу страхової компанії безпосередньо свідчить про її фінансовий стан. Щодо ПрАТ «УПСК» (UPSK) на підставі отриманих під час аналізу відомостей про його фінансовий стан саме для поліпшення фінансового

стану компанії пропонується розробити та реалізувати комплекс заходів, спрямованих на поліпшення окремих фінансових показників діяльності. Зокрема:

1) оптимізувати співвідношення власного та запозиченого капіталу. У валюті балансу ПрАТ «УПСК» (UPSK) переважають власні кошти, що хоча й свідчить про прийнятний ступінь її фінансової стійкості, побічно обмежує темпи стратегічного розвитку та можливості приросту фінансової рентабельності. У зв'язку з цим необхідно розширювати фінансовий потенціал за рахунок збільшення обсягів позикового фінансування.

2) щодо витрат на ведення справи: дані бухгалтерського балансу говорять про можливість максимізації прибутку за рахунок скорочення витрат на ведення справ шляхом скорочення управлінських, адміністративно-господарських та інших витрат;

3) щодо заборгованостей: сприятливо вплинути на фінансовий стан компанії може скорочення заборгованостей.

Важливою особливістю страхової діяльності є те, що за умови її професійного планування компанія має можливість акумулювати величезну кількість тимчасово вільних коштів та при дотриманні ряду вимог розміщувати їх на різні терміни, в залежності від кількості майбутніх виплат та їх терміновості. Тому страховикові, який бажає нарівні з поточної операційної та фінансової діяльністю отримувати дохід від інвестиційних вкладень, так чи інакше доводиться ставати інвестором і вирішувати питання, пов'язані з якістю, надійністю та вигідністю здійснюваних вкладень.

Говорячи про інвестиційну діяльність ПрАТ «УПСК» (UPSK) наведемо основні моменти, облік яких ймовірно дозволить страховій компанії розширити можливості інвестиційної діяльності та поліпшити показники її ефективності.

По-перше, необхідно своєчасно розширювати асортимент використовуваних інвестиційних інструментів.

По-друге, аналітична робота, що має на меті якісну чітку оцінку кон'юнктури фондового ринку та пошук прийнятних об'єктів інвестування, повинна вестися регулярно.

По-третє, окрему увагу потрібно приділяти підвищенню культури та свого роду «грамотності», обізнаності споживачів страхових послуг, необхідних для формування потенційного платоспроможного попиту.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Горбач Л.М., Каун О.Б. Страхування. Навчальний посібник. – К.: "Кондор", 2010. - 520 с.
2. Бойко А. О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії [Електронний ресурс] / А. О. Бойко // «Економічні науки». – 2010. – № 7. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2010_7_4/4.pdf
3. Закон України «Про страхування» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
5. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
6. Закон України «Про господарські товариства» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
7. Про затвердження рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків [Електронний ресурс]: розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 р. № 3755. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05#Text>
8. Журавльова О.Є. Особливості впливу факторів на фінансову стійкість страхових компаній / О.Є. Журавльова // «Ринок цінних паперів України». – 2013. – №1-2. – с. 39-45.
9. Шакура О. О. Дослідження сутності фінансової надійності страховика в умовах розвитку системи комерційного страхування в Україні. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. – № 23 (15). – С. 270-277.

10. Фінансова надійність страхових компаній [Електронний ресурс] / – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://pidru4niki.com/14940807/strahova_sprava_ffinansova_nadiynist_strahovih_kompaniy.
11. Чкан І.О. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній [Електронний ресурс] / І.О. Чкан // «Науковий огляд». – 2014. – Том 2. №1. – Режим доступу: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/68>
12. Страхові послуги: навч. посібник / Д.І. Дема, О.М. Віленчук, Дем'янюк І.В., за заг. ред. Д.І. Деми – [2-е вид. перероб. та допов.]. – К.: Алерта 2013. – 526 с.
13. Челишева Т.В. Фінансова стійкість страхової компанії та умови її забезпечення [Електронний ресурс] / Т.В. Челишева, Т.С. Кононова // «Економічні науки». – 2013. – №3. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/18_ADEN_2013/Economics/3_141696.doc.htm.
14. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури. - 2011.-240 с.
15. Козоріз Г.Г. Проблеми розвитку страхового ринку в Україні / Г.Г. Козоріз // Регіональна економіка. - 2009. - № 2. - С. 182-192.
16. Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: навч. посіб. / А.В. Шегда, М.В. Голованенко: за ред. А.В. Шегди. -К.: Знання, 2008.-271 с.
17. Ковтун Н.В. Сучасні тенденції розвитку страхової діяльності в Україні: макроекономічні і регіональні аспекти/ Н.В. Ковтун // Статистика України. – 2006. – № 3. – С.38.
18. Павловська О.В., Філімонова В.О. Фінансова стійкість страхової компанії та критерії її забезпечення [Електронний ресурс] / Ефективна економіка. - 2015. - № 6. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_6_5.
19. Результати аналізу звітності страховиків за 2020 рік [Електронний ресурс] / – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rezultati-analizu-zvitnosti-strahovikiv-za-i-pivrichchya-2020-roku>.

20. Сташкевич Н.М. Застосування фінансових важелів в підвищенні фінансової стійкості страховиків / Н.М. Сташкевич // «Науковий вісник. Одеський державний економічний університет» – 2014. - № 5 (213). – С. 117-129.

21. Ненно І.М. Навчальний комплекс. Страховий менеджмент. Навчальний посібник - Харків: "Бурун Книга", 2011. - 244 с.

22. Фурман В.М. Розвиток нових технологій у страхуванні // Фінанси України. -2005. -№ 2, с. 135 -145.

23. Машина Н.І. Міжнародне страхування: Навч. посіб./ Н.І. Машина. - К.: ЦУЛ, 2006.-504 с.

24. Аберніхіна І. Г. Система показників оцінки фінансової надійності страховика / І. Г. Аберніхіна, І. Г. Сокиринська // Фінанси України. – 2017. – № 6. – С. 74-86.

25. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. -К.: Центр учбової літератури, 2008. - 240 с.

26. Ткаченко Н.В. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи / Н. В. Ткаченко // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 104–121.

27. Кисільова І. Ю. Оцінка фінансової надійності страховика / І. Ю. Кисільова // Вісник Одеського національного університету. –2014. – № 19. – Вип. 2(5). – С. 139-143.

28. Матеріали з офіційного сайту ПрАТ «УПСК» [Електронний ресурс] / Режим доступу до ресурсу: <https://upsk.com.ua/>

29. Братюк В.П. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній України [Електронний ресурс] / В.П. Братюк, Я.Ю. Гудачок // «Ефективна економіка». – 2014. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3509>

30. Бутиріна В. М. Концептуальні основи фінансової стійкості страхових організацій [Електронний ресурс] / В. М Бутиріна // Вчені записки Таврійського національного університету. – 2013. – № 26 (65). – С. 20-26. – Режим доступу: <https://goo.gl/s7paqd>

31. Говорушко Т.А. Страхові послуги. 2-е видання перероблене та доповнене: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 344 с.
32. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях і відповідях: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. - 318с.
33. Кобилиця Н. О. Система оцінки фінансової стійкості страхової компанії [Електронний ресурс] / Н. О. Кобилиця, О. О. Лопата, Л. Л. Лялька // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. –№ 19 (5). – С. 191-196.
34. Лацій Н.В. Страхування: Навч. посібник/ Гуманітарний ун-т "Запорізький ін-т держ. та муніципального управління", - Запоріжжя ГУ "ЗІДМУ", 2005. – 146 с.
35. Лень В.С. Облік і аудит у страхових організаціях: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. - 408 с.
36. Лінькова О.Ю. Страхування: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / Національний технічний університет "Харківський політехнічний ін.- т", - Х.: НТУ "ХП", 2006.- 240 с.
37. Малинич Г. Методичні підходи до аналізу фінансової надійності страхових компаній: переваги та недоліки / Г. Малинич // Вісник Київського національного економічного університету імені Тараса Шевченка. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – № 113-114. – С. 87-91.
38. Мних М.В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика: Підручник. - : Знання України, 2006. - 284 с.
39. Олійник В. М. Методологічні засади забезпечення фінансової стійкості страхових компаній : дис. д-ра екон. наук: 08.00.08. ; Укр. акад. банк. справи. Суми. – 2016. – 507 с.
40. Олійник В. М. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї [Електронний ресурс] / В. М. Олійник, Є. К. Бондаренко // Випуск 39. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/user/Downloads/pprbsu_2014_39_18.pdf.

41. Полчанова А. Ю. Фінансова стійкість страхової компанії як об'єкт стратегічного управління [Електронний ресурс] / Вісник ЖДТУ. – 2010. – Режим доступу: <https://goo.gl/5yLVcq>

42. Ротова Т.А. Страхування: Навч. посіб.- 2-ге вид. переробл. та допов. - К.: Київ. нац. торг. - екон. ун - т, 2006.- 400 с.

43. Самойловський А.Л. Страхування як фактор макроекономічної рівноваги та напрямки інтенсифікації ролі страхування в економіці країни / А.Л. Самойловський // Формування ринкових відносин в Україні. - 2008. - №1.- С.26-30.

44. Сержанов В.В., Костьов'ят Г.І. Проблеми особистого страхування в Україні // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2012. – Вип. 2(36). – С. 254-259.

45. Цугунян А.М. Фінансова стійкість страховиків та шляхи її зміцнення / А.М. Цугунян // «Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції». – 2014. – №2. – с. 45-53.

46. Яворська Т.В. Страхові послуги: навчальний посібник/ Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Економічний факультет, 2008. - 250 с.

ДОДАТОК А

Перелік ліцензій, виданих Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, ПрАТ «УПСК»

№	Вид страхування за ЗУ "Про страхування"	Серія та номер	Дата прийняття рішення про видачу ліцензії	Номер рішення про видачу ліцензії	Дата видачі	Ліцензія		Статус ліцензії
						Строк дії ліцензії		
						з	до	
	Добровільні види							
1	страхування від нещасних випадків;	АЕ 641965	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
2	медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);	АЕ 641960	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
3	страхування здоров'я на випадок хвороби;	АЕ 641953	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
4	страхування залізничного транспорту;	АЕ 641944	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
5	страхування наземного транспорту (крім залізничного);	АЕ 641957	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
6	страхування повітряного транспорту;	АЕ 641966	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстроковий	чинна
7	страхування водного транспорту	АЕ 641947	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстроковий	чинна
8	страхування вантажів та багажу (вантажобагажу);	АЕ 641952	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
9	страхування майна (іншого, ніж передбачено пунктами 5 - 9 цієї статті);	АЕ 641963	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна
10	страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту ...;	АЕ 641942	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстроковий	чинна
11	страхування відповідальності власників повітряного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);	АЕ 641951	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстроковий	чинна
12	страхування відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);	АЕ 641948	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстроковий	чинна
13	страхування відповідальності перед третіми особами (іншої) ніж передбачена пунктами 12 - 14 цієї	АЕ 641970	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстроковий	чинна

	статті);							
14	страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту);	АЕ 641959	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстрокови й	чинна
15	страхування інвестицій;	АЕ 641961	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстрокови й	чинна
16	страхування фінансових ризиків;	АЕ 641973	09.06.2015	1295	25.06.2015	07.05.2009	безстрокови й	чинна
17	страхування виданих гарантій (порук) та прийнятих гарантій;	АЕ 641945	09.06.2015	1295	25.06.2015	21.05.2009	безстрокови й	чинна
18	страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	АЕ 641946	09.06.2015	1295	25.06.2015	25.06.2009	безстрокови й	чинна
19	страхування медичних витрат	АЕ 641964	09.06.2015	1295	25.06.2015	09.10.2007	безстрокови й	чинна
20	страхування сільськогосподарської продукції	АЕ 641968	09.06.2015	1295	25.06.2015	08.04.2014	безстрокови й	чинна
21	страхування судових витрат		11.01.2020	4	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
	Обов'язкові види							
22	особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони ...;	АЕ 641975	09.06.2015	1295	25.06.2015	02.04.2009	безстрокови й	чинна
23	особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;	АЕ 641967	09.06.2015	1295	25.06.2015	02.04.2009	безстрокови й	чинна
24	авіаційне страхування цивільної авіації;	АЕ 641943	09.06.2015	1295	25.06.2015	02.04.2009	безстрокови й	чинна
25	особисте страхування медичних і фармацевтичних працівників (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини ...;	АЕ 641971	09.06.2015	1295	25.06.2015	10.09.2009	безстрокови й	чинна
26	медичне страхування;	АЕ 641954	09.06.2015	1295	25.06.2015	26.04.2007	безстрокови й	чинна
27	страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути	АЕ 641972	09.06.2015	1295	25.06.2015	28.09.2006	безстрокови й	чинна

	заподіяна внаслідок ядерного інциденту;							
28	страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки...	АЕ 641949	09.06.2015	1295	25.06.2015	22.11.2005	безстрокови й	чинна
29	страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів....	АЕ 641955	09.06.2015	1295	25.06.2015	30.09.2005	безстрокови й	чинна
30	страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків ...;	АЕ 641958	09.06.2015	1295	25.06.2015	27.05.2005	безстрокови й	чинна
31	страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі ...;	АЕ 641950	09.06.2015	1295	25.06.2015	19.04.2005	безстрокови й	чинна
32	страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;	АЕ 641976	09.06.2015	1296	25.06.2015	16.12.2010	безстрокови й	чинна
33	страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування;	АЕ 641956	09.06.2015	1295	25.06.2015	30.06.2011	безстрокови й	чинна
34	страхування майнових ризиків користувача надр під час дослідно-промислового і промислового видобування та використання газу (метану) вугільних родовищ;	АЕ 641969	09.06.2015	1295	25.06.2015	29.04.2014	безстрокови й	чинна
35	страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України "Про нафту і газ";	АЕ 641962	09.06.2015	1295	25.06.2015	29.04.2014	безстрокови й	чинна

36	страхування майнових ризиків за угодою про розподіл продукції у випадках, передбачених Законом України;	АЕ 641974	09.06.2015	1295	25.06.2015	29.04.2014	безстрокови й	чинна
37	страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса;		24.09.2015	2302	24.09.2015	24.09.2015	безстрокови й	чинна
38	страхування професійної відповідальності призначених органів з оцінки відповідності та визнаних незалежних організацій за шкоду...		25.06.2019	1201	25.06.2019	25.06.2019	безстрокови й	чинна
39	страхування спортсменів вищих категорій;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
40	страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
41	страхування відповідальності морського перевізника та виконавця робіт, пов'язаних із обслуговуванням морського транспорту, щодо відшкодування збитків, завданих пасажиром, багажу, пошти, вантажу...		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
42	страхування цивільної відповідальності суб'єкта господарювання, що надає послуги із транспортування та/або зберігання транспортних засобів у разі тимчасового затримання транспортних засобів, за шкоду...		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
43	страхування засобів водного транспорту;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
44	страхування цивільної відповідальності інвестора, в тому числі за шкоду, заподіяну довкіллю, здоров'ю людей, за угодою про розподіл продукції...		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
45	страхування медичних та інших працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я та державних наукових установ (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна

	фінансуються з Державного бюджету України) на випадок захворювання на інфекційні хвороби...							
46	страхування об'єктів космічної діяльності (наземна інфраструктура), перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади...;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
47	страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
48	страхування об'єктів космічної діяльності (космічна інфраструктура), які є власністю України, щодо ризиків, пов'язаних з підготовкою до запуску космічної техніки на...		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
49	страхування відповідальності щодо ризиків, пов'язаних з підготовкою до запуску космічної техніки на космодромі, запуском та експлуатацією її у космічному просторі;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
50	страхування професійної відповідальності осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
51	страхування відповідальності власників собак (за переліком порід, визначених Кабінетом Міністрів України) щодо шкоди...		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
52	страхування тварин (крім тих, що використовуються у цілях сільськогосподарського виробництва) на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна

	нешасних випадків ...							
53	страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності за шкоду, заподіяну життю чи здоров'ю туриста або його майну;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
54	страхування відповідальності морського судновласника;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
55	страхування ліній електропередач та перетворюючого обладнання передавачів електроенергії від пошкодження внаслідок впливу стихійних лих ...;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
56	страхування відповідальності виробників (постачальників) продукції тваринного походження, ветеринарних препаратів, субстанцій за шкоду, заподіяну третім особам;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
57	страхування майна, переданого у концесію;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
58	страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно довкіллю або здоров'ю людей ...;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
59	страхування цивільної відповідальності суб'єкта господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно третім особам унаслідок проведення вибухових робіт;		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна
60	страхування ризику невиплати гравцям призів у разі неплатоспроможності та/або банкрутства оператора державних лотерей		11.01.2020	3	11.01.2020	11.01.2020	безстрокови й	чинна

ДОДАТОК Б

Баланс (звіт про фінансовий стан) ПрАТ «УПСК» станом на 31.12.2020 р.

Код за ДКУД 1801001			
Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	757	553
первісна вартість	1001	4 237	3 926
накопичена амортизація	1002	(3 480)	(3 373)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	26 917	24 347
первісна вартість	1011	80 836	80 281
знос	1012	(53 919)	(55 934)
Інвестиційна нерухомість	1015	173 927	167 617
первісна вартість	1016	192 138	192 138
знос	1017	(18 211)	(24 521)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	5 495	5 494
інші фінансові інвестиції	1035	226	226
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	25 503
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	17 117	69 163
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	224 439	292 903
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 803	1 627
Виробничі запаси	1101	1 803	1 627
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 775	7 703
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	13	24
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	2 396	4 460

із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 501	4 189
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	217 960	209 719
Готівка	1166	7	0
Рахунки в банках	1167	217 953	209 119
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	734	3 949
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	734	3 949
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	25	25
Усього за розділом II	1195	231 208	231 696
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	6 405	4 731
Баланс	1300	462 051	529 330

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	100 000	100 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	11 231	10 106
Додатковий капітал	1410	36 293	10 531
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	12 844	12 844
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	101 363	107 705
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	261 731	241 186
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 072	1 840
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	348	374
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	348	374
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	182 798	263 646
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	43 134	55 283
резерв незароблених премій	1533	139 664	208 363
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0

Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	185 218	265 860
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	282	165
розрахунками з бюджетом	1620	3 659	5 523
у тому числі з податку на прибуток	1621	3 334	4 958
розрахунками зі страхування	1625	275	388
розрахунками з оплати праці	1630	1 156	1 606
одержаними авансами	1635	151	150
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	9 491	14 331
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	88	121
Усього за розділом III	1695	15 102	22 284
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	462 051	529 330

ДОДАТОК В

**Баланс (звіт про фінансовий стан) станом на 31.12.2020 р. по Сумському
управлінню ПрАТ «УПСК»**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,4	0,0
первісна вартість	1001	7,6	
накопичена амортизація	1002	(7,2)	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	5,0	72,7
первісна вартість	1011	44,2	160,9
знос	1012	(39,2)	(88,2)
Інвестиційна нерухомість	1015	0,0	0,0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
знос інвестиційної нерухомості	1017	()	()
Довгострокові біологічні активи	1020	0,0	0,0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
Інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		0,0
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	5,4	72,7
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
виробничі запаси	1101		
незавершене виробництво	1102		
готова продукція	1103		
товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховання	1115		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		70,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145		1 436,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		4,0

Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти:	1165	2,7	57,8
готівка	1166		
рахунки в банках	1167	2,7	57,8
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0,0	0,0
у тому числі: в резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190		
Усього із розділом II	1195	2,7	1 568,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	8,1	1 641,5
	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Пасив			
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
емісійний дохід	1411		
накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток із знаком "мінус")	1420	6,4	151,2
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	6,4	151,2
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530	0,0	1436,6
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат	1532		
резерв незароблених премій	1533		1 436,6
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	0,0	1 436,6
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
Товари, роботи, послуги	1615		2,6
Розрахунки з бюджетом	1620		2,3
у тому числі з податку на прибуток	1621		
Розрахунки зі страхування	1625	0,2	2,6

Розрахунки з оплати праці	1630	1,5	10,8
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		0,0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		35,4
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690		0,0
Усього за розділом III	1695	1,7	53,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	8,1	1 641,5

ДОДАТОК Г

Приватне акціонерне товариство «Українська пожежно-страхова компанія»

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

Форма № 2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	458 724	383 327
Премії підписані, валова сума	2011	532 962	396 884
Премії, передані у перестраховання	2012	(-8 753)	(-3 132)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	68 699	9 609
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	3 214	-816
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(18 149)	(17 244)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(-141 986)	(-118310)
Валовий: прибуток	2090	298 589	247 773
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-12 150	-3 385
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-12 150	-3 385
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	16 716	12 032
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(126 230)	(116 726)
Витрати на збут	2150	(192 107)	(157 666)
Інші операційні витрати	2180	(19 313)	(17 940)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(34 495)	(35 912)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	30 075	24 541
Інші доходи	2240	1 323	477
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)

Втрати від участі в капіталі	2255	(1)	(5)
Інші витрати	2270	(1 748)	(2 579)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(4 846)	(13 478)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-15 931	-11 877
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(20 777)	(25 355)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	7 858
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	232	7 858
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(-1 415)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	232	6 444
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-20 545	-18 911

III. Елементи операційних витрат

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	7 518	8 996
Витрати на оплату праці	2505	49 910	42 050
Відрахування на соціальні заходи	2510	10 572	9 189
Амортизація	2515	10 212	10 338
Інші операційні витрати	2520	246 537	204 839
Разом	2550	324 749	275 412

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	20 000 000	20 000 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	20 000 000	20 000 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1,038850	-1,267750
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1,038850	-1,267750
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

ДОДАТОК Д

Приватне акціонерне товариство «Українська пожежно-страхова компанія»

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2020 рік

Форма № 3

Код за ДКУД 1801004			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	0	0
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	79	33
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	79	33
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	33 769	18 243
Надходження від повернення авансів	3020	170	161
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	3 016	25 146
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	24
Надходження від операційної оренди	3040	7 111	6 435
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	494 291	378 455
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	69 154	10 872
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(313 688)	(224 095)
Праці	3105	(40 429)	(34 763)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(10 597)	(9 292)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(31 158)	(26 403)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(14 180)	(9 080)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 205)	(1 218)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(15 773)	(16 105)
Витрачання на оплату авансів	3135	(468)	(443)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(376)	(178)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(142 051)	(122 413)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(77 392)	(23 933)

Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-8 569	-2 151
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	1 509	533
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(1 165)	(2 925)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	344	-2 392
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	0
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-8 225	-4 543
Залишок коштів на початок року	3405	217 960	222 421
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-16	82
Залишок коштів на кінець року	3415	209 719	217 960